

PATAGONIE 2015

15.10. – 1.11.2015

www.cestou-necestou.cz

Název Patagonie, označující jižní část Argentiny a Chile, údajně zavedl známý portugalský mořeplavec Magalhães podle obuvi tehdejších domorodých kmenů: pata gón = v překladu „velká noha“. Aby se tam našinec dostal, musí mít opravdu velké nohy, protože je to od nás vzdušnou čarou nějakých čtrnáct tisíc kilometrů, mj. se zde nachází i nejjihněji položené město světa (Ushuaia).

Vždycky, když jsem narazil na nějaké fotky z Patagonie, zasněně jsem se na ně zahleděl a pomyslel si – kdybych se tam tak jednou mohl podívat. Jenomže hledění moc nepomůže, takže jakmile se mi naskytla možnost získat letenky do Jižní Ameriky za velmi nestandardních podmínek, neváhal jsem a s přesvědčením, že sny se mají plnit, jsem se rozhodl si splnit právě tenhle.

Vzhledem k tomu, že se Patagonie nachází na opačné polokouli, jsou obrácená i roční období. Hlavní sezonou jsou tak měsíce prosinec až únor, tedy patagonské léto. My se z několika důvodů rozhodli vypravit se tam o něco dříve, a to ve druhé polovině října, kdy se do plného proudu dostává jaro. I když ono je to s tím rozdělením na roční období tak trochu vachrlaté – počasí je v téhle části světa naprosto nepředvídatelné a s nadsázkou se traduje, že tam člověk může zažít čtvero ročních během jednoho dne. Je to ale opravdu až taková nadsázka? To se uvidí...

čtvrtek 15. října – sobota 17. října

Cesta

Čekala nás dlouhá cesta, jejíž součástí měl být i jeden velmi dlouhý let. Snažili jsme se na něj proto předem zarezervovat dobrá místa v letadle (některou ze zadních „dvojek“), ale ta už byla obsazená, takže jsme se museli spokojit s posledním trojsedadlem. To ovšem předbílám. Prvním letem byl přesun z Prahy do Istanbulu. Ráno doma panoval docela frmol, ale na letišti jsme byli dostatečně včas, abychom se mohli v klidu a pohodě mezi prvními odbavit na let do Istanbulu plánovaný na pravé poledne a bágly nechat poslat až do Buenos Aires. Za pasovkou míříme do prvního duty free obchodu, a to zcela účelně – tentokrát ne kvůli tomu, abychom se navoněli, ale abychom se pozdravili s Martinou z Kozince. Je příjemné vidět těsně před dlouhou cestou někoho známého.

Při nastupování do letadla jsem si bůhvíproč popletl strany, takže došlo ještě k malému stěhování. Tohle se mi opravdu stává jen každý stopadesátý let! Odlétáme s dvacetiminutovým zpožděním, které je nám kompenzováno standardně nadstandardním cateringem společnosti Turkish Airlines. Zpoždění jsme nedohnali, ale nijak zvlášť nám to nevádí. Času máme dost – chceme ho využít jen na návštěvu istanbulského akvária, které je pro nás vhodně umístěno mezi letištěm a hotelem, kde máme přenocovat. Další let nás totiž čeká až druhý den ráno.

Taxík musí trochu kroužit jednosměrkami, než se k akváriu dostane, ale nakonec nás jízda stojí jen 22 tureckých lir, které zaokrouhlujeme na 25 (cca 200 Kč). To vstupné do akvária zatíží náš rozpočet podstatně víc – 42 lir na jednoho. Navíc máme trochu problém s kartou – ačkoli mi přišla SMS, že platba proběhla, pokladní tvrdí, že se tak nestalo. Musím tedy volat do banky, abych si to ověřil, což zrovna z Turecka taky není za hubičku. Nicméně banka dává pokladnímu za pravdu, takže okrást nás evidentně nechtěli. Je odpoledne všedního dne, celý areál tak máme takřka pro sebe, potkáváme jen pár rodin nebo malých skupinek. Zřejmě to není to nejúžasnější zařízení svého druhu na světě, ale expozice jsou hezky ztvárněné, ryb a dalších mořských tvorů je všude kolem spousta, včetně žraloků. Takže si to v pohodě asi dvě hodiny užíváme. Nejvíc času trávíme u menších barevných ryb, které sem nejspíš připlavaly z filmu Hledá se Nemo.

Po prohlídce procházíme bez většího zájmu přilehlým liduprázdným obchodním centrem a pak už se vydáváme do hotelu. Potřebujeme se dostat do opačného směru, což znamená se dost daleko vrátit a přejít chatrně vyhlížejší lávku, na jejímž druhém konci nás čeká taková malá večerní dopravní zácpa. To bude rychlejší, když půjdeme pěšky. Na křižovatce, kde máme odbočit a zácpě se tudíž vyhnout, oslovujeme taxikáře, ale ten asi nepochopil, že chceme svézt, tak nám jen ukazuje směr, kterým se máme vydat, a naznačuje, že tam ať se pak zeptáme dál. No dobrá, tak tedy pokračujeme po svých.

Dostáváme se na poměrně rušnou ulici plnou krámků, barů, bister atd. V obchodě kupujeme vodu za 0,75 liry, což platíme kartou – to by u nás asi neprošlo a každopádně je to ta nejmenší platba kartou, jakou jsem kdy v obchodě provedl. V jednom z bister se pak necháváme ukecat a objednáme si sendvič s nějakým masem (kus za 6 lir). Vlastně jsme moc nepochopili, z jakého zvířete maso pocházelo, ale hlad už byl tak velký, že na tom tolik nesešlo.

Jen o pár desítek metrů dál už jsem zahlédl světelný nápis s názvem našeho hotelu Airport Inci. Jenomže mezi námi a jím tepe několikaproudá silnice, takže zase musíme kus dál a po lávce přejít na druhou stranu. Na recepci nám oznamují, že došlo k „menšímu“ problému. Pokoj pro nás nemají. Vzhledem k tomu, že peníze nám ráno z karty strhli, mě to dost vytočilo. Prý se na pokoji něco porouchalo a moc by jim pomohlo, kdyby kvůli nám nemuseli stěhovat jiné hosty a nás by ubytovali v dalším svém hotelu údajně kousek odsud. Asi opravdu vypadám dost nabroušeně, protože na mě házejí prosebné pohledy, nabízejí slevu a ranní odvoz na letiště zdarma. Nám je vlastně celkem jedno, kde to bude, a trochu ušetřit není od věci. Takže nasedáme do škodovky a necháváme se odvézt kousek dál. Dopravní zácpa pokračuje i tady a „kousek“ jsme si představovali dost jinak. Chlapík (snad majitel?) je celkem upovídaný, možná chce odvést naši pozornost. Nakonec dojíždíme až po desáté hodině k jejich evidentně prvnímu hotelu, který už má svá nejlepší léta za sebou, ale je čistý a za 150 lir to není zlé. Ještě jednou je nám slíbena brzká snídaně (o půl sedmé místo standardní sedmé) a odvoz na letiště.

Pátek

A všechno bylo ráno dodrženo. Mladý recepční sice ještě chrněl na stole a další mládenec nám talíře se snídaní donesl v podstatě v polospánku a o pečivo jsme si museli říct, ale taxík dorazil dokonce o deset minut dřív. Už v tuhle ranní hodinu se tvořily kolony, ale pak se to rozjelo. Na konci cesty svítí na taxametru 38 lir, které nemusíme platit. Následuje standardní procedura – bezpečnostní prohlídka hned za vchodem do letištní haly, navonění v parfumerii a sladké turecké potěšení, které nás v jednom z obchodů nikdy nezklame. Vlastně jsme tu už skoro jako doma. Let z Istanbulu do Buenos Aires má odlet naplánovaný na 9:30.

Na trojsedadle v řadě 50 nás doplňuje starší paní, která vypadá trochu podivně, ale nakonec se ukazuje, že je velmi hodná a milá. Pokud dobře vidíme, čte si bibli v arabštině a vůbec se projevuje dost pobožně. V jednu chvíli mi říká něco v tom smyslu, že by se chtěla z okna pozdravit s Ježíšem. Budeme přelétat přes Rio de Janeiro, tak snad myslela tohohle? No uvidíme, každopádně na dynamit kolem pasu nevypadá. Jídlo opět nezklamalo, obzvlášť mangová pěna byla vynikající. Poprvé během našich cest zažíváme mezipřistání, během něhož neopouštíme letadlo. Odehrává se to v brazilském Sao Paulu. Využíváme toho, že velká část cestujících odchází, a natahujeme se na dvě samostatné trojky. Palubu berou útokem uklízečky, jedna z nich je zábavně rozverná. Panuje tu taková zvláštní uvolněná atmosféra – vlastně si ty dvě hodiny docela užíváme. Bohužel to tolik neplatí o další části letu, protože před nás usedla rodinka s dvěma řvoucími dítky.

V půl desáté večer argentinského času shlížíme na působivě prosvětlené Buenos Aires. A o hodinu později už sedíme v autobuse společnosti Tienda León, který nás za 155 pesos na osobu (1 peso, dále A\$ = cca 2,60 Kč) odváží z mezinárodního letiště na letiště v centru města určené pro domácí lety. Vlastně jsme k přepážce přiběhli těsně předtím, než se zavelelo k nástupu, takže nám to krásně vyšlo. Ale nebylo kam spěchat – na místě jsme v půl dvanácté, let do Rio Gallegos nás čeká až před půl šestou ráno. Původně jsme měli v Buenos Aires zarezervovaný nocleh, ale na těch pár hodin se to moc nevyplatí, takže jsme rezervaci stornovali.

Sobota

Naštěstí se odbavovací přepážky otevírají už po druhé hodině, takže pak můžeme na odlet čekat přímo u brány vleže na sedačkách. Jen nezaspat! Do Rio Gallegos letíme proto, že jsem původně zamýšlel zahájit patagonské putování v chilském městě Punta Arenas. Tam bychom se zajeli podívat do některé ze dvou nedalekých kolonií tučňáků. A nejsnáze se tam dá dostat právě z Rio Gallegos. Jenomže klukům ve fraku začíná hlavní sezona až v listopadu, takže jsem to nakonec přehodnotil. Letenky už jsme ale měli koupené. Sice by možná bylo o něco lepší letět do El Calafate a odtud sjet do cílového Puerto Natales, ale aspoň nepojedeme dvakrát stejnou cestou. Má to jen jeden malý zádrhel, ke kterému se dostanu později.

Při nástupu do letadla Aerolineas Argentinas nám společnost dělá snad sto školáků, kteří v nás budí podezření, že trpí minimálně lehkým mentálním postižením, tedy aspoň někteří z nich. Stroj je poněkud staršího data, catering odpovídá úrovni seskupení SkyTeam, kam spadají i ČSA – aspoň že ta krabíčka, v níž jsou uloženy krekry a sušenky, vypadá docela roztomile. Jako snídaně během tříhodinového letu ovšem nic moc. Tak to aspoň zapijíme vínem. V 8:40 se po klidném letu dostáváme do malé příletové haly, v níž se těsnají davy rodičů čekajících na své potomky, kteří se vrátili z velkého světa. Rio Gallegos je

sice hlavním městem argentinské provincie Santa Cruz, ale na dovolenou nebo za odměnu sem asi moc lidí nejezdí. I pro nás je to naštěstí jen krátká přestupní stanice.

Standardního taxíka u letiště nevidíme, takže nasedáme do prvního „remíse“, což je něco podobného. Řidič zapíná taxametr, který se u autobusového nádraží (no, řekněme spíše stanice) zastaví na čísle 59. Vzhledem k tomu, že v pár let starém průvodci Lonely Planet je tato sedmikilometrová jízda oceněná na dvanáct pesos, mi to přijde docela dost. Jenomže to ještě není všechno – řidič vytáhne nějakou tabulku a ukazuje, že máme zaplatit 92,50 A\$. Chvilku se s ním snažíme dohadovat, ale nemá to smysl. První stovku tedy máme pryč dřív, než by jeden stačil říct „Buenos días“.

Lístky na autobus jsem koupil měsíc předem přes internet, jeden vyšel na 360 A\$. Zabral jsem první dvě místa v horním patře. Odjezd ve 12 hodin. Takže máme zhruba tři hodiny času. Libor se šel podívat do velké nevzhledné šedivé krabice s nápisem Carrefour, aby zjistil, jestli je to velkosklad, nebo prodejna. Vrací se s igelitkou a očima navrch hlavy. Zjistíme, že je tu draho. Svačíme a pokukujeme po lidech kolem. Mě zaujala třeba jedna holčička, která s sebou táhla obrovský vak a k tomu ještě takovou tu plastovou krabici na nářadí. To bude asi tvrdší kalibr.

Dobře vypadající autobus společnosti Taqsa Marga přijíždí před půl dvanáctou a na uložené bágly dokonce dostáváme lístečky. Přes uličku od nás sedí matka s dcerou. Obě skoro celou pětihodinovou cestu něco pojídají. Sleduju, jestli mladá, která by měla třikrát denně běhat kolem bloku a do schodů, spořádá tu zmrzlinu v kelímku celou. Navíc příšerně mlaská. Okolní krajina je nejdřív dost nudná, ale postupně se začíná měnit, v dálce už se rýsují hory, kolem silnice se tu a tam objeví i nějaké zvíře, například plameňáci, které bych tu opravdu nečekal.

Cílovou stanicí je městečko Río Turbio. Tedy pokud jde o autobus. My potřebovali ještě dál. Do jiného města, v jiné zemi. Do Puerto Natales v Chile. A teď se dostáváme k tomu avízovanému problému. Nikde na internetu jsem nenašel, že by tam odsud mělo dneska ještě něco jet. Prostě jsem doufal, že to nějak dopadne. Naštěstí se tu stmívá poměrně pozdě, takže příjezd v 17 hodin ještě skýtá určitou naději. Podle všeho se tam autobusem už dnes opravdu nedostaneme. To konstatujeme společně s onou slečnou s vakem a krabicí na nářadí, se kterou se dáváme do řeči před zavřenými dveřmi jedné autobusové společnosti. Jmenuje se Margot (ta slečna, nikoli ta společnost), pochází z Francie, ale už 5 měsíců se tak nějak potuluje po Chile (i když teď je zrovna v Argentině). Živí se třeba tetováním, takže v tom kufříku na vercajk má tetovací nádobíčko. A dnes se stejně jako my potřebuje dostat do vedlejší země. Domlouváme se tedy, že bychom si mohli vzít taxíka na hranice a odtud pak zkusit někoho stopnout, což nám koneckonců doporučovali i z guesthousu v Puerto Natales, do kterého míříme. Přes hranice sem totiž denně přijíždí řada Chileňáků natankovat výrazně levnější argentinský benzín.

Po chvíli procházíme kolem velkého bílého pick-upu. Prohodím, že ten by se nám hodil, protože bychom se do něj pěkně vešli i s veškerou batožinou. Margot se s tím nemazlí a jde oslovit řidiče, který do něj právě nasedá. Na rozdíl od nás umí tahle dračice španělsky. A slaví úspěch. Cestou se dozvídáme, že nás veze přímo místní šerif. Sice jen na argentinskou celnici, ale i za to jsme rádi. Bohužel to tady funguje tak, jak už jsme z Jižní Ameriky zvyklí – výstupní a vstupní razítko do pasu dostanete několik kilometrů od sebe. Takže na chilskou stranu musíme zase někoho stopnout. A asi nám Margot přináší štěstí, protože nejen že se začíná lepšit počasí, ale po velmi krátké chvíli nám zastavuje starší manželský pár. Podle očekávání nám to na chilské celnici trvá trochu déle, ale naštěstí nám nešacují bágly jako před lety, tentokrát je stačí jen nechat projet rentgenem.

Stopujeme potřetí. Netrvalo to snad ani minutu a brzdí u nás auto. Je bohužel tak malé, že se tam všichni tři rozhodně nevejdeme. Ponoukáme tedy Margot, ať jede sama, že my už se tam nějak dostaneme i s chabou španělštinou. Sotva ji ztratíme z dohledu, nasedáme do velké červené mazdy patřící mladému učitelskému páru, který jel do Argentiny natankovat. Navíc bydlí v Puerto Natales u autobusového nádraží, odkud by to mělo být jen kousek do Tin House Patagonia, našeho dnešního cíle. A tam se ocitáme v půl sedmé. Konečně!

V guesthousu nás sice hezky přivítali, ale zároveň nám mladá majitelka, Američanka Laura, oznámila, že nám dnes poslala e-mail, v němž nás prosí, abychom si našli jiné ubytování, protože oni to tu musí do konce října zavřít. Nicméně pokud chceme, nechají nás tu aspoň první dvě noci. Dost by jim ale pomohlo, kdybychom tu třetí, po návratu z výletu, mohli strávit někde jinde. Zatím nám to s tím ubytováním moc nevychází. Ale jinak je to tu hezké – rodinný domek, který trochu rozšířili, je tu čisto a útulně. Pokoj je jednoduchý, ale máme k dispozici celou kuchyň s vybavením, takže si není nač stěžovat. Jen je škoda, že těsně před odletem jsem zrušil rezervaci na tu třetí noc v nejlépe hodnoceném zařízení ve městě. Naštěstí tam ale mají ještě pokoj volný, takže ho hned rezervuju.

Další nemilou zprávou je, že výlet lodí k ledovcům Balmaceda a Serrano, který nám sama Laura před příjezdem doporučovala, se s největší pravděpodobností konat nebude, protože se na zítra očekává silný vítr. Musíme si tedy najít nějaký náhradní program. Nejdřív se ale chceme najíst, Laura doporučuje nedalekou restauraci Picada de Carlitos, kde si dopřáváme kukuřičnou polívku, obrovský sendvič s masem a chilské pivo Austral (13 400 pesos; 1 000 C\$ = cca 35 Kč). Poté totálně odpadáme. Byla to štreka...

neděle 18. října

Puerto Natales

Probouzíme se něco po sedmé a snídaně už je připravená. O samotě si vychutnáváme čerstvě upečený chleba s výbornými marmeládami, můžeme si uvařit vajíčka, zakousnout ovoce a všechno završit jogurtem. Takhle dobrá a bohatá snídaně není úplně obvyklá. Nezdá se, že by až tolik foukalo, ale výlet k ledovcům jsme vzdali – koneckonců bychom se měli v následujících dnech dostat k zajímavějším kouskům. Dnešní den tedy hodláme prožít odpočinkově, ať se trochu vzpamatujeme z té předlouhé cesty. Než vyrazíme na obhlídku města, srazíme se takřka ve dveřích s mladou Kolumbijkou, která tu zřejmě majitelům vypomáhá. Oznamujeme jí závady, na které jsme narazili (třeba takovou drobnost, že se do domu dá úplně v pohodě dostat i bez číselného kódu), a zároveň se ptáme, kolik vybírají majitelé soukromého pozemku za jeho využití cestou na Mirador Cerro Dorotea, což je jedna z mála atrakcí v těsném okolí města. Sympatická dívčina neví, ale zjistí.

Ulice jsou liduprázdné, obchody zavřené – těžko říct, jestli je to tím, že je ještě brzo, nebo že ještě nezačala hlavní sezona. Kousek od guesthousu je kancelář dopravce Bus Sur, se kterým se chceme ve středu přemístit do El Calafate, takže tam jdeme koupit jízdenky. Jenomže ouha, zrovna ve středu tenhle spoj nejezdí. Snad najdeme někoho jiného. Přes hlavní náměstí s kostelem (ale je to spíš náměstíčko) procházíme až k moři. Je to osvěžující – čistý vzduch, mírný chlad, šplouchání vln, v dále zasněžené hory a naprostý klid! Ted' teprve mám pocit, že začíná dovolená. Procházíme se po pobřeží, k zakotvené vojenské lodi, pak se vydáváme až na kraj města. U dekoračního uvítacího panelu, jehož součástí jsou i zeměpisné souřadnice, si uvědomuju, že jsme na nejnižším místě, kam jsme se kdy dostali. Šlo by to ještě o kus dál, až do města Ushuaia, ale cesta je tam poměrně dlouhá a jet tam a zpátky spoustu hodin jen pro ten pocit – to by pro nás byl dost zbytečný luxus.

Nabaženi mořským vzduchem se pak vracíme do města, kde nás zaujme cedule u hostelové restaurace WILD zvoucí na nabídku dne – burger s pivem za pět tisíc. To zní dobře. Prostředí je velmi pěkné, útulné – zařízení a dekorace jsou kombinací moderních, tradičních a přírodních prvků. Hodně se nám tu líbí a zřejmě se tu i dobře bydlí. I personál je milý a pivo podávané v plecháčku originální. Nasycení a příjemně naladění věnujeme krátkou návštěvu místnímu hřbitovu, který se vzezřením podobá tomu, co jsme viděli třeba v Mexiku. Kousek od něj se nachází Pire Mapu Cottage, již zmíněné nejlépe hodnocené ubytování ve městě. Pro jistotu se jdeme zeptat, jestli nepotřebují zaplatit zálohu, jak hlásal booking.com. Potřeba to ale není. Jednou z velkých výhod tohoto penzionu je to, že jste od něj za pár minut na autobusovém nádraží. Takže míříme právě tam, abychom zjistili, jestli nás ve středu odsud někdo odveze. Terminál je úplně nový (v pár let starém průvodci se dokonce uvádí, že v Puerto Natales žádný není), poměrně moderní a čistý. Společnost Cootra ve středu jezdí, takže pořizujeme dvě jízdenky na osmou hodinu ranní po patnácti tisících.

O něco klidnější se pak přesouváme do supermarketu, kde pořizujeme pár pochutin a hlavně vodu. Nejlevnější tu přijde na 500 pesos za 1,5 litru (tedy zhruba 18 korun). Vyhlídku už dneska opravdu nezvládneme, takže se odebíráme dohnat na pokoj spánkový deficit. Všechno, co jsme nahlásili, bylo opraveno. Našli jsme i slíbený vzkaz s informací o vstupném na vyhlídku. Tady to opravdu funguje. Když si pak po krátkém odpočinku užíváme večerní pohodu nad čajem a sušenkami, objeví se slečna z rána. Oznamuje, že je všechno opraveno a že bychom asi měli zaplatit. Chce po nás 25 000 za noc, což mi nějak nevychází – je to dohromady v přepočtu asi o šest set korun míň, než jsem počítal. Ještě dvakrát se ptám, jestli si tím je jistá, ale k jiné částce se nedostaneme. Zároveň nám radí, ať své dolary neplýtváme v Chile, ale necháme si je do Argentiny, kde se dá využít výrazně lepší neoficiální kurz. Musíme tedy ještě jít vybrat peníze do bankomatu, než se odebereme ke spánku. Zítra začínáme plnohodnotný program.

pondělí 19. října

Torres del Paine I.

Prší. Vzhledem k tomu, že se chystáme do jednoho z nejkrásnějších národních parků světa, o jehož návštěvě sním několik let, to není dobrá první informace dne. Snídaně je o něco chudší než včera (míň chleba, žádná vejce), zatím tedy důvodu k nadšení moc nemáme. Snad bude líp. Do malých batohů si balíme pár nezbytností, protože další noc strávíme v polovině treku a velké bágly tedy necháme tady. Čekají nás dva dny v národním parku Torres del Paine, jehož prohlídku by nám mělo ulehčit půjčené auto. Dvoudenní pronájem jsem raději řešil už z domova a nejspíš to bylo dobře, protože na dvorku půjčovny Europcar stojí jedno jediné auto. O moc víc se jich tam ani nevejde. Je to Volkswagen Golf a čeká na nás, stejně jako pohodový pracovník autopůjčovny Manuel. Nevnučuje nám žádné další pojištění, druhého řidiče nabízí za osm dolarů, s ničím nemá problém a vlastně se pořád usmívá. Jedinou skvrnkou je to, že místo plné nádrže je v autě jen polovina, ale tím pádem ho také můžeme s polovinou zase vrátit. Pro jistotu ale hned u nedaleké benzínky tankujeme. V parku totiž na žádnou pumpu nenarazíme. Benzín je tu o něco málo levnější než u nás, litr vychází zhruba na 28 Kč.

Ve čtvrt na deset vyrážíme s nadějí, že ten hnus brzy přejde. Jenomže hned kousek za městem se k tomu všemu přidává sníh. Při první „technické“ přestávce si připadáme jako v jiném světě – kopce posypané sněhem, krajina je v podstatě černobílá, kolem se rozhostila mlha a naprosté ticho. Pak míváme několik vyhlídek, z nichž ovšem není vůbec nic vidět. A do toho všeho se výrazně zhoršila kvalita cesty – z asfaltu jsme se přesunuli na štěrk a silnice je plná děr a výmolů, kterým se neustále snažím vyhýbat, což je únavné, naše tempo to výrazně zpomaluje a k náladě to moc nepřispívá. Je mi z toho všeho do breku. Člověk se sem trmácí přes půlku světa, stojí to tu majlant a nakonec není nic vidět? Utěšuje mě jen to, že se zítra budeme vracet stejnou cestou, takže co nespátíme dnes, by se mohlo objevit o den později. Bez zastávek tedy míříme přímo do kanceláře národního parku, kde se musíme registrovat a zaplatit vstupní poplatek ve výši osmnáct tisíc pesos na osobu. Slečna, která nám nad mapou ukazuje hlavní trasy a zajímavosti, nám moc šancí na lepší počasí nedává. Ovšem dodává onu známou pravdu, že tady člověk nikdy neví. Včera prý pro změnu strašně foukalo.

Když se začínáme blížit k nejzajímavější části parku, navrhuju strategii odbočit k jezeru Grey a dopřát tak počasí čas, aby se umoudřilo, než se dostaneme k těm nejhezčím místům. Na mapě to vypadá jako kousek, ale cesta se nijak nezlepšila, takže to chvíli trvá. Na parkovišti jsme v poledne a přes stromy prosvítá cosi vysokého a modrého. Že by to byla ledová kra? Jezero je totiž ledovcové, takže by to nebylo nic divného. Tahle naděje mi aspoň trochu zvedla náladu. Přes visutou lávku přecházíme řeku, procházíme lesem a pak už se před námi rozléhá jezero, na jehož hladině se modrá několik velkých ker. Ledovec, z něhož se odpoutaly, se skrývá v dáli a mlže. Procházíme se po břehu, na jehož druhém konci začínáme stoupat stezkou k vyhlídce. A počasí se začíná pomalinku zlepšovat. Dokonce se začínají objevovat pruhy modrého nebe! Na vyhlídce to už vypadá podstatně líp, dokonce se zcela překvapivě objevují obrysy vrcholů masivu Los Cuernos, což je jedna z ikon národního parku, dokonce bych řekl celé Patagonie a pro mě jeden ze tří hlavních cílů téhle cesty. Zatím jsou vrcholky ještě částečně ukryté v mracích a mlžném oparu, ale před pár minutami bychom tady tenhle výjev neočekávali vůbec. Do toho se ozve rána jako při odpalu v lomu. Vzápětí si uvědomíme, že to byl zvuk praskajícího ledu. A skutečně – jedna z ker se rozdělila a převrátila. Díky tomu se teď můžeme dívat na její část, která se předtím skrývala pod hladinou. Má nádherný, jakoby skleněný povrch a její barva přechází z bílé přes několik odstínů modré až po takřka černou. Díky zlepšujícímu se počasí a snaze všechno nafotit a natočit, dokud to jde, tu nakonec trávíme tři hodiny. Jenomže už musíme pokračovat dál, ještě nás toho čeká hodně.

Když se vracíme zpátky na hlavní silnici, po straně už se nám Los Cuernos zjevují takřka v celé své kráse. A já se tetelím blahem. Na cestě jsme sami, takže se můžu zároveň kochat, řídit a místy zastavovat a aspoň přes stažené okýnko fotit. K tomu všemu se pak přidávají tyrkysově zbarvená řeka Paine, jezírka a silnice připomínající horskou dráhu. Ke slovu se přihlásilo i slunce. Tak tohle si opravdu užíváme. K ještě většímu opojení přispívá pocit, že jsme široko daleko sami. Tichá krása. Ve čtyři hodiny jsme na úpatí kopce, kterým se máme dostat na vyhlídku, na niž se hodně těším – Mirador Cóndor. Cedula nás informuje, že cesta trvá hodinu a půl. A já doufám, že je tím myšlena cesta zpáteční a že je to údaj trochu přehnaný. Jestli chceme být v dnešní cílové destinaci za světla, máme totiž co dělat. Doslova tedy vystřelím stezkou mezi mrtvými stromy (zřejmě pozůstatek tragického požáru, který tu před lety nechtěně založil jeden český turista) vinoucí se relativně zprudka nahoru. Pro Libora, který před půl rokem absolvoval trojnásobný bypass, je to vlastně po víkendů v Tatrách první zatěžkávací zkouška. Vypadá, že toho má dost, ale nakonec se po zhruba půlhodině zvládne dostat až na vrchol. A stojí to za to! Naskýtá se nám jeden z těch klasických kalendářových a pohlednicových výhledů – tyrkysově zbarvené jezero Pehoé a nad ním se tyčící Los Cuernos. Nebe není úplně modré, ale i tak je to pro nás po té dopolední slotě obrovské zadostiučinění.

Jen by tu nemuselo tolik foukat, člověk sotva udrží foťák nebo telefon, ale to prostě k Patagonii patří. Spolu s námi je tu jen jedna menší skupinka, která po chvíli odchází, takže si svou odměnu můžeme užívat docela v klidu. Objevuje se i pár kondorů, aspoň dostala vyhlídka svému jménu.

Zpátky dole jsme v půl šesté, pádíme dál – míjíme vodopád Salto Grande i vyhlídku Mirador del Nordenskjold, rozhodujeme se vynechat odbočku k jezeru Amarga. To vše necháváme na další den. Na oplátku vidíme aspoň z dálky a zezadu tři věže Las Torres – další ikonu celé oblasti. Asi nejhezčí pohled se nabízí se dvěma malými mosty v popředí. A právě kvůli těmhle majestátním velikánům tolik spěcháme. Zítra se k nim chceme vypravit, ale nejdřív se musíme dostat pěšky do ubytovny Refugio El Chileno. V sedm hodin parkujeme u hotelového komplexu Las Torres, odkud by to mělo být ještě nějaké dvě hodiny. Jsme tedy vděční za to, že už teď na jaře tu panují dlouhé dny a snad bychom nemuseli baterku po cestě potřebovat. Terén je ze začátku poměrně pozvolný, ale brzy dává jasně najevo, že míříme na vyhlídku, takže se prostě musí do kopce. Potkáváme jen pár lidí, v našem směru jsme v tuhle chvíli jediní. Nikoho jiného před sebou ani za sebou nevidíme. Zdá se to být trochu nekonečné, ale po více než hodině už v dáli spatříme horskou chatu, které se kouří z komína. Ještě ale nějakou dobu trvá, než se k ní dostaneme. Stane se tak krátce po půl deváté.

Sympatická, živelná a zábavná recepční nás srdečně vítá, prý na nás už pěknou chvíli myslí, kde asi jsme a jestli dorazíme. Evidentně jsme opravdu dnešní poslední příchozí. Společenská místnost je plná mladých lidí. Dovnitř se nemá chodit v botách, ale když holčina viděla, jak jsme utahaní, pronesla mile „That's fine, Mr. Jan and Mr. Libor – you are tired!“ a zavedla nás do pokoje s příznačným názvem „Las Torres“, kde na palandě s lůžky číslo 22 a 23 strávíme dnešní noc. Tedy spíš několik málo hodin. Spacáky, které máme v ceně (nekřesťanských 60 dolarů na osobu a noc), vypadají velmi kvalitně, dokonce jsou k dispozici i nadýchané polštáře. Máme dost velký hlad, recepční doporučuje megasendvič, což je ta největší houska plněná masem, jakou jsem kdy viděl. Dáváme si ji tedy napůl a k tomu každý pivo (celkem 35 000 pesos). Předpověď počasí nevěstí nic dobrého – stoprocentní oblačnost a prý má dokonce sněžit. Mimochodem snad všichni tu používají český web WindGuru.cz, který se jim pro předpověď počasí osvědčil jako nejpřesnější. My doufáme, že tentokrát se spletl. Čeká nás velmi brzké vstávání, takže jen co do sebe vpravíme monstrózní pochoutku a příjemně osvěžující mok, zaléháme.

úterý 20. října

Torres del Paine II.

Nemohl jsem usnout. Snad to bylo obavou, že zaspíme, snad tím, že jsme poměrně malý pokoj sdíleli s cizími lidmi, na což už nejsme moc zvyklí. Snad jsem se bál, jak to ráno zvládneme. Na konci treku nás totiž čeká dost náročný úsek, kdy se prý člověk takřka plazí po velkých balvanech. O sebe jsem strach neměl, šlo spíš o Liborovu pumpu. Vůbec nechápu proč mi celou noc v hlavě rotoval část textu písničky Nafrněná: „Prsimtě, to každej ví, prsimtě, to každej říká...“ Prostě psycho!

Těsně před čtvrtou se za naprosté tmy pokouším slézt po žebříku naší palandy dolů, což se ukáže být náročnějším úkolem, než by se zdálo. Pak šetrně št'ouchám do Libora ležícího dole. Je čas vyrazit. Na chodbě potkáváme jen jednu mladou dvojici, jinak je všude ticho jako v hrobě. Když vyjdeme ven, mám pocit, že ještě spím a ten sníh, co je všude kolem a stále padá, se mi jenom zdá. Bohužel nezdá. Známe zhruba směr, kudy se máme vydat, ale ve sněhem protkané tmě není zrovna snadné trefit se přesně. Spojujeme tedy síly s druhou dvojicí (následně se ukáže, že jsou to Belgičané) a po krátkém zaváhání to vypadá, že jsme se skutečně ocitli na té správné stezce. A kam že to vlastně jdeme? Vydáváme se na úvodní (nebo závěrečnou – podle toho, ze které strany se začne) část známého „W treku“, která vede na vyhlídku na další patagonskou ikonu, trojici majestátních skalnatých štítů Las Torres tyčících se nad modrozeleným jezerem. Včera jsme je viděli z dálky a zezadu, ale nejhezčí mají být z druhé strany při východu slunce, kdy je osvětlují teple zbarvené paprsky. Proto vyrážíme tak brzy.

Cesta vede nejdřív lesem, několikrát po můstcích přecházíme potok, většinou stoupáme do kopce. Pod nohama nám křupe sníh a další na nás padá shora. Ve tmě, ve sněhu a do kopce to opravdu není žádný med. Belgičanům nabízím, ať se klidně trhnou, protože jsme pomalejší, ale slečna to odmítá s ním, že má strach ze tmy a radši na nás vždycky počkají. To ale dodrží jen do doby, než se dostaneme z lesa a začíná pomalu svítat. Šplháme do poměrně strmého kopce a já doufám, že už je to ten poslední úsek, který má trvat zhruba 45 minut. Jenomže teprve po nějaké době pochopíme, kam až se ještě musíme dostat. A kudy. Musím přiznat, že mě na chvíli přepadl pocit, že to prostě nedáme. Navíc je nám jasné, že Las Torres vidět nebudou a drápeme se tam vlastně zbytečně. Ale když už jsme tady, musíme dojít až do cíle!

Dorazíme do něj v sedm hodin, tedy po třech vyčerpávajících hodinách. Běžně se uvádějí hodiny dvě. Ale asi za jiných podmínek. Stále sněží a nad jezerem se drží mlha, přes kterou není vidět ani ten sebemenší kousek tří věží. To se nedá nic dělat. Je tu dost zima, takže zalézáme do malé skrýše mezi balvany a dopřáváme si svačinu. Jsme tu sami. V létě je tu asi rušněji. Moc dlouho se tu kvůli mrazu vydržet nedá, takže zvedáme kotvy a vydáváme se zpět, tentokrát za plného denního světla. Teprve teď si všímáme, jak krásně vypadá zasněžená krajina kolem nás. Často jsem četl, že v Patagonii člověk může prožít všechna roční období během jednoho dne. A je pravda, že během dvou posledních dnů jsme ta období zažili minimálně tři. Začínáme si to docela užívat. Kolem je spousta krásně tvarovaných stromů, kterým ještě nestačily vyrašit listy do plné krásy, a samozřejmě také vysokých hor. Las Torres jsme se sice dneska nedočkali, ale tohle taky stojí za to!

Předbíhá nás jen pár mladých nadšenců, kteří nejspíš absolvovali celý, minimálně pětidenní „W“ trek, jinak jdeme celou dobu v podstatě sami, v naprostém tichu. Když scházíme dolů, připadá nám až neuvěřitelné, že jsme tohle všechno vylezli v opačném směru. Cesta se zdá být nekonečnou, ale stále je na co se dívat. Takže dost fotíme a natáčíme a zpátky na chatě jsme až v deset. Zábavná recepční je opět na svém místě. Libor si objednává čaj (2 000), ale já potřebuju vypít aspoň půl litru nějaké osvěžující tekutiny, takže si dávám láhev modrého Gatorade (5 000). Po krátkém odpočinku a ohřátí se vydáváme na druhou polovinu cesty zpět k hotelu, kde máme zaparkované auto. Cesta vede nejdřív vzhůru, pak stále klesá, ale i tak je dost zdoluhavá a únavná. I tady v údolí se naskýtají krásné pohledy do okolí. Je neuvěřitelné, k jaké změně došlo za těch pár hodin, co jsme tu šli naposledy. Tentokrát už potkáváme poměrně dost lidí. A jsme moc rádi, že tam, kam jdou oni, už nemusíme.

U auta jsme o půl jedné a kormidla se dneska ujímá Libor. Hlavním úkolem je objet místa, která jsme včera vynechali, a samozřejmě se dostat zpět do Puerto Natales. Společnost nám dělají jen stáda lam, které se pasou po obou stranách silnice. Je jich tu spousta a dokud se k nim člověk nesnaží hodně přiblížit, zůstávají v klidu. První zastávkou má být jezero Amarga. Jenomže cesta k němu je najednou zavřená, a to do 14 hodin. Což je až za hodinu, takže ho budeme muset oželet. Další na řadě je vyhlídka u jezera Nordenskjold, za jehož krásně tyrkysovou vodou (za slunečného dne musí být ještě hezčí) se tyčí Los Cuernos. Opouštíme auto a jdeme pár desítek metrů, abychom měli výhled co nejlepší. V jeho popředí jsou roztroušeny menší či větší bochánky rostlin s drobnými oranžovými nebo červenými kvítky, kterým se říká neneo. Nemůžeme se té krásy nabažít, i když jsou Los Cuernos částečně zahaleny v mracích. Za jasného počasí tu musí být nádherně. Když odjede jedna poměrně početná skupina, zůstáváme tu opět osamoceni. A to mě tady taky baví – zatím se nám nikde nestalo, že bychom narazili na davy.

Jen kousek jízdy odsud se nachází vodopád Salto Grande, spojující jezera Nordenskjold a Pehoé. Včera jsme ho zahlédli přímo ze silnice, ale dneska se vydáme až k němu. Z parkoviště je to jen pár minut a čím víc se blížíme, tím je jasnější, že to bude pořádný macek. Vodopád není moc vysoký, ale celkem hřmotný a bílé zčeřené proudy dopadají do tyrkysové vody pod ním. V pozadí jsou vidět nedaleké hory. Hezká podívaná. Od vodopádu vede asi kilometrová stezka na vyhlídku Mirador Cuernos, jenomže Los Cuernos už jsou teď v podstatě celé zahalené do mraků, takže až tam nemá smysl chodit. Nicméně aspoň kousek dál jsme se vydali a rozhodně nelitovali! Fotka tuhle zkušenost nedokáže přenést, ale když jsem najednou viděl tyrkysovou vodu převalující se přes kameny a za tím vším zasněžené hory, nad kterými se převalovala už na pohled chladivá mračna, doslova mi z toho vyhrkly slzy. Nedokážu popsat, čím to bylo, ale ten výjev mi prostě připadal neskutečně silný a krásný. Spolu se včerejší vyhlídkou zatím to nejlepší, co jsme tu zažili. Když pak pokračujeme ve zpáteční cestě a míjíme označené vyhlídky u silnice, ani nezastavujeme, protože nám najednou připadají nezajímavé. Přitom co bychom jen den předtím dali za to, abychom na nich něco viděli!

Po půl šesté jsme opět v Puerto Natales. V guesthousu, kde právě probíhá cílá rekonstrukce, nabíráme bágly a převážíme je do Pire Mapu Cottage. Odtud už míříme do půjčovny. Manuelovi se omlouváme za to, jak je auto zaprasené (zvenku i zevnitř), ale on se jen usměje a mávne rukou, že to je úplně v pohodě. Hradíme doplatek (celkem stálo půjčení auta na dva dny 130 dolarů + benzín + 14 EUR za dodatečné pojištění), ke kterému ani nepřičetl osm dolarů za druhého řidiče. Ptám se ho, jestli blokaci na kartě ve výši 230 dolarů uvolní hned. On ale prý žádnou blokaci nedělal. S takhle vstřícným a pohodovým jednáním jsem se v autopůjčovně ještě nikdy nesetkal.

V jednom průvodci jsem našel tip na prý výbornou afro-chilskou restauraci. Ta kombinace zněla hodně lákavě. Kolem podniku s názvem Afrigonia jsme šli už první den po příjezdu, ale tehdy bylo zavřeno. Tentokrát máme štěstí a ve vkusně, až skoro luxusně zařízené restauraci jsme úplně sami. Velmi uctivě nás vítají, i když naše oblečení moc luxusně nevypadá. Jen nás upozorňují, že jim nefunguje terminál na platební karty, takže přijímají pouze hotovost. Máme posledních 34 tisíc pesos, tak se za to snad budeme schopni najíst. Výběr jídla tedy tentokrát obnáší i nelehké matematické operace. Nakonec si objednávám

jehněčí s omáčkou z portského, sušenými meruňkami a grilovanou zeleninou, Libor volí kuřecí maso s omáčkou, jejíž složení si nepamatuju (následně se ukázala být poměrně pikantní), a rýží s mandlemi a hrozinkami. Ještě předtím dostáváme chutný couvert a dopřáváme si dohromady jedno pivo. A to, co přišlo potom? Moje jehněčí bylo naprosto luxusní. Trochu předběhnu – v následujících dnech jsme měli šanci dopřát si skvělá jídla, ale tenhle kousek pro mě zůstal tím nejlepším, co jsem ochutnal nejen v Patagonii, ale snad během všech cest po světě, které jsme zatím podnikli. Libor si svou krmí taky pochvaloval, ale takovým nadšením jako já nehýkal. Chvilke napětí nastala, když jsme si nechali přinést účet. Stálo na něm 33 800 pesos včetně 10 % za servis, takže do desek vkládám všechny naše bankovky a oddychujeme si, že nemusíme jít mýt nádobí.

Stavujeme se ještě v obchodě pro pár drobností (například láhev vína za 1 800 pesos) a pak už putujeme do našeho nového ubytování. A musím přidat další superlativ – je to zatím to nejhezčí místo, kde jsme na cestách bydleli. Naš pokoj by mohli rovnou nafotit do nějakého časopisu o bydlení, stěží bychom tam hledali jediné smítko. Koupelna působí až luxusně. Škoda, že nás tu čeká jen jedna noc.

středa 21. října

El Calafate

V půl deváté nám jede autobus do El Calafate, ale na nádraží máme být půl hodiny před odjezdem, takže budík máme nastavený na 6:45. Snídani jsme si objednali na 7:15 a jen co po sprše a zabalení bágů vylezeme z pokoje, už se nám majitel (který nám ale na rozdíl od jeho manželky nepřipadá dvakrát sympatický) věnuje a přináší jídlo. Míchaná vajíčka! Dočkal jsem se! O chvíli později se k nám připojují dva starší Irové a povídáme si. Byl to moc příjemný rozhovor, chlapíci byli sympatičtí a zcestovalí, na nic si nehráli a až nám bylo líto, že už musíme odejít. Platíme 37 000 pesos, což je opět míň, než jsme počítali – zřejmě nám nenaúčtovali DPH. To se tu děje tehdy, pokud cizinec platí v dolarech, ale tohle ten případ nebyl. Jestli to takhle půjde dál, na ubytování docela ušetříme.

Na nádraží se potřebuju aspoň na chvíli dostat na internet. Líná huba – holé neštěstí, a tak se zkusím u jednoho okýnka prodavače jízdenek zeptat, jestli by mi nedal heslo na jejich wi-fi. Nehnul brvou a heslo mi napsal na papírek. Vlastně jsou tu zatím všichni dost milí a ochotní. Asi se nám nebude moc chtít zpátky do Česka. U autobusu potkáváme Belgičany z naší společné noční zimní výpravy. Sedadla jsou velmi pohodlná a daleko od sebe, takže si připadáme jako v první třídě v letadle. Kousek od nás sedí skupinka Asiatických a my se zkusíme dozvědět, ze kterých zemí pocházejí. Ulehčeno je nám to tím, že cestou opouštíme Chile a vracíme se do Argentiny, takže nás čeká dvojí razítkování na hranicích, tudíž můžeme nenápadně okukovat jejich pasy. Já pak v rukou jedné z nich zahlédnu itinerář jejich putování a je to plán dost výživný.

Až do Esperanzы jedeme stejnou cestou, jakou jsme se do Chile dostali z Rio Gallegos. Dlouho se kolem nás míhají jen nezáživné vyprahlé planiny, až těsně před El Calafate nás vítá tyrkysová Lago Argentino obklopené zasněženými štíty. Na místě jsme ve 14 hodin a hned na nádraží kupujeme jízdenky do městečka El Chaltén a zpět. Když mi slečna oznámí, kolik za ně zaplatíme, málem mi vypadne platební karta z ruky. Slovy tisíc čtyři sta argentinských pesos! Ve tři roky starém vydání Lonely Planet je uvedena cena 75 A\$ za jednu cestu, teď to vychází na 350, tedy skoro pětkrát tolik! A v takových relacích nárůstu už se bohužel budeme pohybovat pořád. Ale co se dá dělat, dostat se tam musíme.

Vzhledem k tomu, že v El Calafate zůstaneme tři noci, dal jsem si na výběru ubytování záležet a zvolil jsem variantu sice dražší, ale velmi dobře hodnocenou a v centru. Schilling Hostal Patagónico je jen pár minut od nádraží a hned po příchodu je jasné, že tady bude příjemně. Ujímá se nás upovídaný zrzek Mateo, který bere do ruky mapu města a zanáší do ní důležitá místa a tipy na nejlepší restaurace. Když se mu svěříme, že kromě ledovce Perito Moreno, což je v těchto končinách prostě povinnost, chceme podniknout i výlet lodí k ledovcům Upsala a Spegazzini, trochu se zašklebí a vytáhne dva letáky agentury Glaciar Sur. Upsalu nám nedoporučuje, protože lodě už se nemůžou dostat tak blízko k ledovci jako dřív. Místo toho nabízí výlet do místa nezasaženého turismem, kam se může podívat jen maximálně dvanáct lidí denně a příroda je tam prý úchvatná. Na tohle my slyšíme, i když je úchvatná i cena.

Hned po zaplacení (při platbě v dolarech nemusíme platit DPH, takže se opět dostáváme na nižší cenu, konkrétně 202 dolarů za tři noci se snídaní) a ubytování se tedy vydáváme do agentury. Ta je ale zavřená. Chvilke čekáme, jestli se někdo neobjeví. Pak se ptám paní, která vychází z vedlejšího bistra. Prý mají asi do čtyř hodin pauzu. A při průchodu kolem dalších obchodů zjistíme, že pauza do čtyř je tu naprosto běžná záležitost. Stejně jako otevírací doba až do deváté hodiny večerní. Jdeme tedy zatím obhlédnout hlavní třídu, ve čtyři hodiny se vracíme, ale ani po deseti minutách se tu nikdo neukazuje. Takže se jdu

zeptat do informačního centra hned vedle. Mladý klučina mi nabízí, že ten výlet můžeme rezervovat u nich, jen musí prověřit, zda ho bude možné na čtvrtek nebo pátek zajistit. Vzhledem k tomu, že v pátek má být velmi hezké počasí, preferujeme pátek. Večer se máme vrátit a uvidíme.

Protože už nemá dneska smysl podnikat nějakou výpravu do přírody, naplánoval jsem návštěvu muzea ledovců nazvaného Glaciarium, které leží asi šest kilometrů za městem. Ještě předtím ale musíme vybrat peníze z bankomatu. Dva mi je vydat odmítly, ale vzpomněl jsem si, že kousek od nádraží jsem viděl banku, se kterou jsem měl zatím dobrou zkušenost. Vydáváme se tam a úplně náhodou natrefíme na zastávku, z níž odjíždí zhruba každou půl hodinu shuttle do Glaciaria a zdá se, že se k tomu právě chystá. Ptám se řidiče, jestli se ještě vejde. Má poslední dvě volná místa. Jakmile nasedneme, zaklapnou se za námi dveře a vyrážíme. Tak to byla tedy dobrá náhoda. Odvoz zařizuje samo muzeum a je zdarma, ovšem to je dost diskutabilní, protože vstupné přijde jednoho na 200 A\$. Cestou míjíme hezkou krajinu – jezero s plameňáky, hory; navíc je hezky, takže dojem je velmi příznivý.

A líbí se nám i muzeum samotné. Expozice jsou moderní, interaktivní, nevtrivním způsobem se nám věnuje jeden z asistentů, který nás například upozorňuje, když začíná nějaký film. A jeden z nich vyvedený ve 3D technologii představuje zdejší oblast úchvatným způsobem. Už se nemůžeme dočkat, až to tu v následujících dnech prozkoumáme. Po prohlídce v místním bufetu zakousneme takové trsy chipsů ze sladkých batátů (po 15 A\$), a to nejen kvůli hladu, ale taky kvůli tomu, že další atrakcí je tu ledový bar Glacio Bar Branca. A po přeslazené pochoutce je na zapítí ideální příležitost. Bohužel je nutné zaplatit další vstupné, a to 140 A\$ na osobu. Za ně můžeme v baru zůstat 25 minut a vypít všechno, co stihneme. Čekáme necelou čtvrt hodinu, než nás v sedm hodin do baru vpustí poté, co nás navlečou do legračních stříbrných oblečků s kapucí a rukavicemi. Drinky se nalévají do skleniček vyrobených z ledu, takže ty rukavice se opravdu hodí. Jinak bychom těch minus šest stupňů přežili i bez oblečku. Obsluhuje jen jeden barman, takže nakonec stihneme jen dva míchané drinky na bázi ginu. Ale v té rychlosti a téměř nalačno to bohatě stačí. Utíkáme o něco dřív, abychom stihli odvoz v půl osmé.

V agentuře BAFT, která na první pohled vypadá jako informační kancelář, se od mládence dozvídáme, že v pátek můžeme na výlet vyrazit. Platíme celkem za oba 5 000 A\$. Je to spousta peněz, ale snad to bude stát za to. Když se pak ptám, jak jezdí autobusy do Perito Moreno, přidá se k Romanovi (tak se mladík s mastnými vlasy jmenuje) jeho kolega Martin, kterému se nás podaří ukecat na jejich výlet k ledovci. Oni k němu prý jezdí po staré cestě, kde se staví kvůli focení, navštíví se i jeden ranč a budeme mít průvodce. Téhle organizovanosti jsem se chtěl původně vyhnout, ale zní to celkem dobře a když nám díky předchozímu nákupu sleví o stovku na 500 A\$ za osobu, což je jen o něco málo víc než cesta standardním autobusem, mají nás v hrsti. Aneb jak za pět minut utratit patnáct tisíc korun. A to ve výletu k ledovci Perito Moreno není zahrnuto vstupné a případná plavba lodí.

Už se hlásí žaludky. Mateo nám jako nejlepší restauraci ve městě doporučoval podnik s názvem Pura Vida, který jako svůj nejzřetlivější tip uvádí i Lonely Planet. Je to trochu z ruky, ale co bychom neudělali pro kus dobrého žvance. Jenomže zrovna ve středu tam mají zavřeno. Takže se vydáváme k tipu číslo dvě, restauraci La Cantina. Dáváme si každý steak s opečenými bramborami, skleničku červeného a kolu a se spropitným platíme 380 A\$. Pak už nemáme sílu na víc, než se odebrat do pelechu.

čtvrtek 22. října

Perito Moreno

Na Patagonii mě vždycky nejvíc lákala tři místa – Los Cuernos, horský masiv Fitz Roy a ledovec Perito Moreno. Právě do posledně jmenovaného jsme ten den mířili, takže jsem byl hodně natěšený. Navíc i počasí vypadalo velmi slibně. A k dobrému rozpoložení přispěla i bohatá snídaně, která opět obsahovala i míchaná vejčička a výborné pečivo. Krátce po půl deváté se pro nás zastavila dodávka se sympatickým kudrnatým průvodcem Juanem. Vyzvedávali nás jako poslední a kromě nás seděli uvnitř jen čtyři další účastníci zájezdu – argentinská matka se dvěma dospělými syny a ještě relativně mladý Francouz. Takže celkem komorní jednotka.

Vydali jsme se po Ruta 15, což je taková široká, ale kvalitou spíš polní cesta, která je ale položená výš než nová asfaltka, takže výhledy jsou odtud podstatně zajímavější. A je opravdu na co se dívat – tyrkysová Lago Argentino a kolem něj zasněžené hory. Do toho všeho poměrně slušný zástup zvířete – nejen pasoucí se krávy a ovce, ale také pobíhající zajíci či poletující kondoři a další druhy dravců, později dojde i na plameňáky. Projíždíme kolem největšího místního ranče, zastavujeme na

focení krajiny. Juan nám cestou vypráví různé zajímavosti – ve španělštině a angličtině. Delší zastávku absolvujeme na jednom menším ranči, kde se poflakují různé druhy zvířat – kozy, ovce, lamy, koně. Jedna lama je poměrně vlezlá, pronásleduje nás na každém kroku. Když pak vidíme, jak se k nám blíží stádo koní hnané rančerkou a rančem, doslova se nám zatají dech. V téhle krásné přírodě je to opravdu úžasná podívaná. Jsme rádi, že jsme se nechali přemluvit. Další turisty aby člověk kolem dokola pohledal, počasí je příjemné, takže jsme nadšeni. A to jsme se ještě nedostali k hlavnímu bodu dne.

K tomu se začneme blížit poté, co najedeme na asfaltku, kterou se k ledovci řítí v podstatě všechny autobusy a dodávky cestovních agentur. Zhruba třicet kilometrů před samotným Perito Moreno musíme zaplatit vstupné ve výši 260 A\$ na osobu, přičemž v Lonely Planet se píše o třiceti! Pak už se nám začíná ledovec postupně odkrývat. A vypadá to, že se máme opravdu na co těšit. Těsně před parkem zastavujeme na velké vyhlídce, když už se tísní davy lidí a autobusů. O to víc si ceníme toho, kudy jsme se sem dostali.

V 11:40 jsme na místě. Původně jsme váhali, jestli máme podniknout i plavbu lodí kolem ledovce, ale nakonec jsme si řekli, že když už jsme tady... Takže dalších 250 A\$ na osobu za hodinovou plavbu. Ale musím říct, že těch peněz nelitujeme. Byl to zážitek, dostali jsme se k ledovcové stěně hodně blízko a na jejím konci jsme se dokonce dočkali zborcení její části. Nebyla nijak obrovská, ale i tak jsou především zvukové efekty hodně působivé. Nevím, co mám dřív fotit. Obzvláště když se vynoří slunce, je to nádhera. Člověk si připadá jako v Antarktidě. Po návratu z lodi už na nás čeká Juan a na mapce nám vysvětluje systém vyhlídkových stezek, kterými je to tu protkáno. Velkou výhodou je, že všichni turisté se v tuhle chvíli narvali na tu nejvyšší plošinu, takže spodní části jsou vyhlíděné. Užíváme si tedy naprostý klid. A spoustu výhledů z různých stran a úhlů, ale člověk má pořád nutkání fotit a natáčet. Navíc se ještě vylepšilo počasí a můžeme se těšit z modrého nebe. V podstatě neustále slyšíme v určitých nebo spíš neurčitých intervalech fascinující zvuky praskajícího ledu. Vždycky zpozorníme a sledujeme, jestli se neurve kus ledovce někde v našem dohledu. Jedna rána je skutečně silná, jako by kdesi vedle nás proběhla detonace v kamenolomu. Následuje hřmotné šplouchnutí do vody. Bohužel jsme zrovna na místě, odkud tuhle jistě úžasnou podívanou sledovat nemůžeme. Vidíme jen velké kruhy na vodě, které spadlá kra způsobila. Dost nás to mrzí, ale co se dá dělat, všude najednou být nemůžeme.

Vracíme se tedy raději na místo, odkud je výhled hodně široký, navíc krásný. Usazujeme se na lavičku, kocháme se, Libor krmí bábovkou ptáčky, kteří poletují kolem. A slunce se do toho docela slušně opřelo. Takže pohoda největší. Ani se nám nechce odcházet a když stoupáme k hlavní plošině, skoro po každém kroku se ještě ohlížíme a někdy i fotíme a natáčíme. Je tu opravdu krásně, ale už se musíme vrátit, v půl čtvrté je sraz u auta. A je to ten správný čas, protože světlo už není úplně ideální, vystihli jsme to ještě hodně dobře. Odjíždíme maximálně spokojeni. A to nás ještě čeká malý bonus na rozloučenou – vysazují nás u jedné restaurace na hlavní třídě, kde dostaneme zdarma pivo a empanadas. Pivo nám servírka od rány nejprve přinese v malých skleničkách v různém provedení – bílé, „červené“ a černé. Máme ochutnat a vybrat si to, které nám vyhovuje nejvíc. Zcela nepřekvapivě se s Liborem shodujeme na černém. Empanadas jsou hodně dobré, škoda že jsme jich nedostali víc. U stolu se rozjede rozhovor mezi námi všemi, nejvíc nás baví starší paní – ta zmíněná matka dvou synů. Vypráví nám o Buenos Aires, o svých cestách atd. V angličtině si není moc jistá, ale snaží se a získala si naše velké sympatie.

Po příjemném občerstvení se ještě vydáváme k nedaleké laguně, kde jsem předtím zahlédl plameňáky. Ted' už jsou dost daleko, musím si na ně vzít teleobjektiv. Ale i tak je tu příjemně, i když se nám pod nohama místy tráva trochu propadá, takže musíme být opatrní a sledovat, kam šlapeme. To místním psům je to úplně jedno a prohánějí tu ptáky jako o život. Ačkoli je El Calafate městem, které žije vyloženě z turismu, aspoň takhle mimo hlavní sezonu je tady vlastně hodně příjemně. Samozřejmě se na tom velkou měrou podílí krásná okolní příroda.

Dneska už prostě musíme poslat pohledy. Vplouváme do obchodu, který se tváří jako pošta, ale je to kombinace prodejny suvenýrů, papírnictví, kopírovací služby a já nevím, čeho všeho ještě. Nicméně známky mají a schránku taky. Ovšem cena nám podlomí kolena. Jedna známka přijde na 37 A\$, tedy českou stovku! Jednoznačně nejdražší poslání pohledu během našeho putování po světě. Je tedy pravda, že na každý pohled dostaneme známky tři (v různých nominálních hodnotách), ale na druhou stranu je docela problém nalepit je tak, aby nezakryly část adresy.

Po nákupu, kde zjišťujeme, že i tady (podobně jako v Chile) chtějí při platbě kartou číslo pasu, se už odebíráme do hostelu. Mateo nám tvrdil, že tu docela slušně vaří, tak jim chceme dát šanci. Volíme dýňovou polívku a jehněčí medailonky. Polívka (50 A\$) je dobrá, ale jehněčí bych nejradši po prvním soustu vrátil. Jednak si takhle nepředstavujeme medailonky, jednak má to maso podivnou chuť i trochu zápach. Až je mi těch 130 pesos líto. Příště radši zase někam do města. Škoda – prostředí je tu příjemné, i když nerozumím tomu, proč servírka v hostelu, kam musí jezdit mraky turistů, neumí anglicky.

pátek 23. října

Aventura

Dneska máme odjíždět o půl hodiny dřív než předchozí den, takže i budíček drnčí poměrně brzo. Ještě snídáme, když nám přijdou z recepcce oznámit, že už nás přijeli z agentury vyzvednout. Je teprve 7:50, ale naštěstí už jsme připraveni a můžeme vyrazit. Z našeho hostelu jede ještě jedna Němka. Průvodce se opět jmenuje Juan, ale je o něco starší a hned od začátku upovídánější. Objíždíme ještě pár ubytovacích zařízení, přičemž v jednom případě nevěříme vlastním očím, když si to k nám štráduje kluk s holkou – on je oblečen tak nějak normálně, jen nás trochu zaráží helma, kterou s sebou vláčí, ale ona si vyšla jako na nákupy ve vysokých kozačkách a s kabelkou. Přitom už název výletu „Aventura“ napovídá, že tohle asi nebude ten správný outfit. Později se dozvídáme, že ta chudinka pořádně nevěděla, co ji čeká, ten chytrák jí to připravil jako překvapení. Je vlastně otázkou, jak se dali dohromady – on je z Aljašky, ona z Brazílie a anglicky neumí snad ani poděkovat. Ochetný průvodce zastavuje u svého domu a po chvíli z něj vybíhá se sportovní obuví své manželky, aby slečinka dnešní akci vůbec ustála. Kromě téhle povedené dvojice a nás tří tu máme ještě australský pár, tloušťka z Bolívie, mladou dvojici zřejmě odněkud z Jižní Ameriky a taky Romana z cestovky, který nám už při objednávání zájezdu říkal, že by se tohohle výletu chtěl zúčastnit, aby věděl, co vlastně nabízí. Celkem je nás tedy jedenáct + průvodce. A to je vlastně počet lidí, kteří se dnes dostanou tam, kam jedeme. Nikdo další tu příležitost nemá, v čemž spočívá jedno z kouzel téhle výpravy.

Je úplně jasno, na modrém nebi není jediný mráček a tenhle stav vydrží po celý den. Dokonce i několik místních se divilo. Naprosté bezvětrí pak přispělo k tomu, že jsme si připadali jako v létě. Prostě den jako malovaný a stvořený pro výpravu do panenské přírody. První část cesty je stejná jako včera, takže nám zase až tak moc nevadí, že nikde nestavíme. Posléze se ze včerejší trasy odpojujeme a pokračujeme k jezeru Roca, v němž se nádherně zrcadlí hory, které ho lemují. Díky naprostému klidu to tu vypadá jako v ráji. Tady na nás čeká motorový člun, do kterého se vejde maximálně 17 osob. Každý z nás dostává papírovou tašku se studeným, ale poměrně bohatým obědem. A to je jediná výtka, kterou k tomuhle výletu mám – ta papírová taška byla strašně nepraktická. Kdyby investovali pár pesos do obyčejných batohů, které by se jim vždycky na konci vrátily a oni by je mohli použít pro další skupiny, bylo by to podstatně lepší. Člun nás vzal po jezeře tři čtvrtě hodiny a bylo na co koukat. S Liborem jsme zabrali místa na malé otevřené zádi, takže jsme měli všechno jako na dlani.

Přistáli jsme v Brazo Sur, nejjižnějším rameni jezera Lago Argentino, odkud bylo potřeba projít pěšky k dalšímu jezeru – Lago Frías. A i tahle procházka nabízela krásné výhledy. Jezero by se dalo teoreticky obejít, ale to bylo zabralo nějaké tři čtyři hodiny, takže mají své místo v itineráři malé gumové čluny pro 7 osob, které nás přes jezero za dvacet minut převezou. Hladina je naprosto klidná, tmavě modrá. Když tu fouká, má prý jízda do idylky dost daleko. My si to ale užíváme báječně. Náhodou si všimnu, že jeden ze souputníků má úplně stejné boty jako já. Na druhém břehu máme možnost se chvilku protáhnout a pak už nás čeká pěší část výletu. Průvodce Juan dělá časté zastávky, kde nám vypráví o vzniku téhle oblasti, o ledovcích, o pokusech zdolávat okolní hory atd. S Liborem jsme většinou trochu pozadu (ne proto, že bychom nestíhali – jdeme v podstatě pořád po rovince, ale protože nejvíc fotíme a točíme), takže nám velká část výkladu uniká. Je tu fakt nádherně. Ze skal připomínajících americký Yosemite se valí vodopády, na druhé straně se snad jen silou vůle drží na horách obrovské haldy sněhu a ledu.

Vrcholem a cílem cesty je jezero Dickson, které vzniklo spojením dvou menších jezer, z nichž se jedno nacházelo v Argentině a druhé v Chile. Je tedy jezerem mezinárodním a my se jedním pohledem díváme na dvě země. Ještě důležitější než jezero samotné je ale stejnojmenný ledovec nad ním. Díky němu je jezero zaplavené ledovými krami. Nejsou to obrovské kusy, jaké jsme viděli třeba na Lago Grey, ale zase je jich tu hodně. Voda není takřka vidět. Nelitujeme jediného pesa, které nás tenhle výlet stál. Je tu nádherně a představa, že široko daleko nikdo není, tenhle pocit jen umocňuje. Je čas na oběd a těžko si představit lepší prostředí. Jídla je dost, takže vládne všeobecná spokojenost. Zpáteční cesta je stejná. V křišťálově čistém potoce si do lahví doplňujeme vodu. Je krásně studená a osvěžující. Kam se hrabe Evian! Na loďce nám Juan rozdává výborné rohlíčky z listového těsta. Spořádal jsem dva a třetímu bych se rozhodně nebránil. Pokecal jsem s Němkou Nicole, která pracuje pro značku Nivea. Sympatická ženská.

V El Calafate jsme po šesté hodině, všechny nás rozváží do přechodných domovů. Nám už se moc nechce do města ani nemáme tak velký hlad, takže se spokojíme s dýňovou polívkou u nás. Ven ale přece jen ještě musíme – před cestou do El Chalténu, kde je prý jen jeden bankomat, který ne vždy funguje, je potřeba vybrat peníze. A aby jich bylo dost, měníme na recepci i zbytek dolarů. Oficiální kurz je 10 pesos za dolar, ale na trhu neoficiálním je výhodnější – my se dostáváme na 13 pesos. Tudíž se rozhodně vyplatí dovézt do Argentiny americké dolary a na místě je směnít, než platit kartou nebo vybírat pesos z bankomatu.

sobota 24. října

El Chaltén – Loma del Pliegue Tumbado

U snídaně přisedáme k Němce Nicole, se kterou jsme se seznámili na včerejším výletě. Se smíchem vzpomínáme na tu včerejší americko-brazílskou dvojici. Nicole historku završila tím, že s chlapíkem vedla krátký rozhovor, během něhož se dozvěděla, že 1) tu helmu měl s sebou, protože se domníval, že polezeme po ledovci, 2) že „dělá do letectví“, což ovšem nedokázal nijak přesněji specifikovat. Prostě blázen. Naproti tomu s Nicole se povídá hodně dobře, určitě by to byla dobrá partačka na cesty. Bydlí v Hamburku a jsme prý srdečně zvaní. Každopádně si na sebe chceme dát kontakty. Ted' už se ale musíme rozloučit, protože nám v osm jede autobus do El Chalténu.

Na nádraží ještě musíme zaplatit 5 pesos za osobu jako nádražní taxu. Moc nechápu, proč to jednoduše nepřipočtou k ceně jízdenky. Autobus společnosti Caltur je zase pohodlný, s velkým odstupem sedaček. Počasí nám i dneska přeje, snad to vydrží až do cíle, který je vzdálený zhruba dvě stě kilometrů. Když k němu zahybáme u cedule oznamující ještě 155 km, mám pocit, že zažívám fata morgana. V dálce se totiž rýsuje něco, co vypadá jako hora Fitz Roy, další z patagonských ikon. Ta je známá tím, že se často schovává v mracích, takže nemůžu věřit tomu, že je zřetelně viditelná z takové dálavy! Čím víc se blížíme, tím víc se utvrzuju v tom, že nemám vlčí mlhu. Devadesát kilometrů od El Chalténu už je na dohled celé horské pásmo. Neuvěřitelné. Zvedám kotvy ze sedačky a přesouvám se k přednímu oknu. Naštěstí jsme ve druhém patře autobusu, takže výhled nic neruší. Jen tu Asiátku v první řadě by mohlo napadnout sundat si ty svoje tašky z neobsazené sedačky, abych si tam mohl sednout, když vidí, jak tam střídavě poklekávám a podřepávám. V tomhle cvičebním procesu zůstávám až do konce, protože ten pohled na celý masiv s modrým nebem mě přímo fascinuje. Čas od času přijde něco nafotit a natočit i Libor.

Po příjezdu do městečka El Chaltén (něco po jedenácté) zastavujeme u informačního centra národního parku a jsme vyzváni, abychom se do něj přesunuli. Jeho pracovnice nám pak uděluje krátkou přednášku o parku, o doporučených výletech a hlavně o tom, jak se máme v parku chovat. Například když budeme potřebovat na záchod a zrovna žádný poblíž nebude, máme si odskočit co nejdál od jakéhokoli vodního zdroje, protože voda je tu úžasně čistá a pitná. Autobus nás pak převáží asi o dvě stě metrů dál na malé nádraží. Je nádherně! Taxíky tu ale nefungují, takže do Hem Herhu, kde máme strávit čtyři dny a čtyři noci, musíme po svých. Bohužel se tohle ubytovací zařízení nachází na opačné straně města. Směr máme správný, ale nějak to pořád nemůžeme najít. Aplikace CityMaps2Go, kterou tak často chválím, je sice výborná, ale jednu chybu má – některá místa typu hotely apod. jsou do ní často zanesená špatně. A to byl i tenhle případ, takže jsme museli jít ještě o kus dál, než mapa ukazovala.

Majitel vypadal jako kříženec bubáka a Varhana Orchestroviče Bauera. Trochu nás to vyděsilo. Ovšem ještě víc to, že s námi evidentně nepočítal. Prý jsme tu rezervaci zrušili. Což není pravda, jen jsme zkracovali rezervaci o jednu noc. Ovšem zdálo se, že tohle je zbytečné vysvětlovat. Nakonec nás přece jen ubytoval v útulné chatce ve tvaru písmene A. Dole je kuchyňka, koupelna a gauč, nahoře ložnice. A všude horko. Se zamykáním se prý nemusíme obtěžovat, protože tady se prostě nekrade a vůbec je El Chaltén mírumilovné místo. To vykládejte Čechům. Další výhodou Hem Herhu je, že jen kousek od něj se nachází jeden ze dvou místních obchodů. Sortiment není nijak oslnivý, ale voda, pečivo, ovoce, sušenky a lančmít se tu pořídit dají. A jablka tu mají výtečná.

Do El Chalténu se jezdí kvůli túrám. Věděl jsem, že dvě z nich jsou prostě povinnost, ale dneska jsme měli čas na něco kratšího. A já se teprve den před příjezdem rozhodl vybrat takovou, kterou jsem původně vlastně ani neměl v plánu. Zlomila mě formulace, že tahle trasa vede na jedinou vyhlídku, odkud jsou vidět najednou obě části zdejšího horského pásma, navíc z jiného úhlu, než na všech ostatních. Ta trasa se jmenuje Loma del Pliegue Tumbado, v jednom směru měří deset kilometrů (celkem tedy dvacet) a bohužel začíná u informačního centra, takže musíme zase přes celé město.

Vycházíme ve 12:40. Specifikem tohoto treku je, že vede pořád nahoru. Ne moc zprudka, ale pořád. Ono se totiž na těch deseti kilometrech nabere převýšení tisíc metrů. Už po prvních stech metrů to ale vynahrazují výhledy do okolní krajiny. Zajímavý je třeba kámen ve tvaru vajíčka, který na skále drží bud' zázrakem, nebo je v něm uložen Buddhův vlas. Postupně přibývají stromy, většinou zajímavě tvarované, poměrně dlouho se prochází bezlistým lesíkem, často se na chvíli ukážou hory, za kterými míříme, zkrátka neustále je se na co dívat. Potkáváme jen velmi málo lidí, snad šest za celou cestu tam. Když se dostaneme z lesa, přibývá sněhu. A poslední úsek, kdy se takřka brodíme sněhem do kopce, je dost náročný. Já jako obvykle s blízcím se cílem zrychluju tempo, ale mám toho plné kecky, srdce bije jako o život. Vždycky už to vypadá, že jsme nahoře,

Kromě českých holek potkáváme minimum lidí. Krajina je opět malebná, mě neustála fascinují stromy, které tady rostou. Tu a tam se nám znovu ukážou horské štíty a ke štěstí nám pak stačí i obyčejné kaluže, ve kterých se odrážejí. Počasí se zatím drží, ale zprava už se na hory začínají hrnout mraky. Už máme hráz jezera na dohled, ale zdání klame, jsou to k němu ještě tři kilometry. Přidáváme na tempu, ale bohužel se za ty tři kilometry počasí změní. Když před půl dvanáctou dorazíme k Laguně Torre, jsou nad ní bílá oblaka a část špiček je v nich schovaná. Škoda. Kdyby tu vydrželo modré nebe, výjev by byl podstatně působivější. Ale i tak to tu má své kouzlo. Jedna ledová kra má třeba tvar labutě. Tedy než se rozlomí a převrátí. Usedáme ke svačině s nadějí, že se to ještě zlepší. Na druhé straně už se skutečně začíná nebe modrat, ale nad ty nejzajímavější hory se ani po dvou hodinách přes mraky nedostane. Spíš je to čím dál horší. Ve čtvrt na tři tedy zvedáme kotvy a vracíme se stejnou cestou zpátky. Tentokrát si vykračujeme pomaleji a ve větší pohodě. Potkáváme několik dvojic, kterým moc nezávidíme, protože když se průběžně ohlížíme zpátky, vidíme, jak se hory halí do čím dál většího závoje. Po třech hodinách jsme zpátky a oddáváme se odpočinku.

Prověřil jsem předpověď počasí na WindGuru a dospěl k závěru, že další trek bychom měli nechat na pozítří, zatímco zítra by bylo fajn projít se po ledovci Viedma. Aspoň si trochu oddychneme a načerpáme síly před ne zrovna jednoduchým výšlapem. Odebíráme se tedy do agentury zjistit, jestli máme zítra ještě šanci. Máme, dokonce si můžeme vybrat jestli ráno, nebo odpoledne. Na odpolední termín je sice hlášeno míň lidí, ale vzhledem k tomu, jak se tady během dne vyvíjí počasí, volíme radši dopoledne. Ještě jsme na chvíli zauvažovali nad nejnáročnějším ze tří možných programů (tzv. Pro), kdy se po ledovci i šplhá pomocí lan a cepínů, ale kdyby nic jiného, tak cena nás od toho dost razantně odradila. Ice hiking nás bude stát 1 720 A\$ na osobu, šplhací verze by vyšla na skoro dvojnásobek. A dát osmnáct tisíc za to, že se někde ztrapníme, se nám opravdu nechce.

Potkáváme sympatickou dvojici z výletu Aventura a dáváme se s nimi do řeči. Svěřují se nám, že dneska byli na treku, který nás teprve čeká (k Laguně de los Tres), a že to bylo „terrible, really terrible“. Mysleli tím závěrečný kilometrový výstup, před kterým varují i všechny průvodce. Ale když to zvládli oni... Po nákupu přemýšlíme, kam na večer. Nakonec padne volba na hostel Rancho Grande, kde mají rozumné ceny. Tady konečně zkusíme tradiční argentinský pokrm locro, což je vlastně takový Eintopf – směs masa, klobásy, pode Libora i dršťek (já doufám, že se plete), kukuřice a já nevím, čeho všeho ještě. Ale je to chutné a syté. Včetně pití a spropitného jsme se dostali na velmi příjemných 300 A\$. Jen wi-fi jim tu nefčela. Takže není důvod se tu nějak víc zdržovat a poručíme se domů, kde wi-fi sice je, ale přímo v naší chatce hodně líná.

pondělí 26. října

El Chaltén – Glaciar Viedma

V osm hodin máme být u cestovky, takže vstáváme před sedmou. Bylo to nakonec zbytečně brzy, ale lepší dříve nežli později. Vevnitř se registrujeme a posléze nasedáme do připraveného autobusu. Odtud nás ale řidič žene zpátky, že se nejdřív musíme zapsat. Pokoušíme se mu vysvětlit, že to už máme za sebou, ale anglicky evidentně neumí a my to španělsky taky nezvládneme. Takže zpátky dovnitř, kde nás instruují, že už můžeme jít do autobusu. To ve mně docela zpění krev a s mírným rozladěním je informuju, že tu v tom mají tak trochu bordel. Kudrnatý mládenec mě uklidňuje, že mi asi jen řidič nerozuměl. No dobrá.

Celkem nás má být jedenáct, kromě nás se ale dveře autobusu zavírají jen za dalšími čtyřmi turisty, z nichž u dvou tipujeme, že se zúčastní té lezecké legrace. Takže je tu skoro víc průvodců než účastníků a šineme si to klasickým velkým autobusem pro padesát lidí. Pak se člověk nemůže divit, že to stojí tolik. Autobus nás zaváží deset kilometrů za El Chaltén a pak to stočí na štěrkovou cestu, kudy se dalších osm kilometrů řítíme k přístavišti Bahía Túnel. Z cesty je krásný výhled na hory v čele s Fitz Royem, které postupně osvětlují paprsky ranního slunce. Když dorazíme k vodě, čeká tam auto napěchované pětičlennou skupinou mladých, která nás trochu vytáčí od samého začátku. Obzvlášť ten nejtlustší z nich. Rozdělujeme se do skupin – namistrovaný hezoun si k sobě bere dva lezce, španělsky mluvící pětice se seskupuje kolem sympatického kudrnáče a nás zbylé čtyři si na starost bere neméně sympatická, anglicky hovořící dívka. Dostáváme základní informace a pak už se nalodíme na člun.

Plavba trvá asi hodinu. Máme štěstí na krásné nebe se zvláště tvarovanými mraky, ale slunce se schovává, takže hladina jezera není zelenkavá, ale spíš šedivá. Když člověk stojí na horní plošině, má pocit, jako by plul do Antarktidy. I zima je tu díky větru slušná. V poslední části plavby už vidíme ledovec Viedma a kry, které se od něj odpoutaly do jezera. Po přistání vystupujeme na krásně zaoblené a vybarvené skály, které vznikly působením ledovce. Po nich procházíme kousek dál, kde

fasujeme mačky, které nám průvodci připevňují k botám. Dostáváme krátké instrukce ohledně toho, jak se v nich máme po ledovci pohybovat. Je potřeba si nasadit i rukavice, protože led je tvrdý a ostrý, takže bychom se při pádu mohli nepříjemně zranit. Naštěstí si člověk na mačky velmi rychle zvykne a po nějaké době už ani nemusí přemýšlet, jak má chodit, jde to v podstatě přirozeně samo.

A hlavně je to paráda! Hned ze začátku se dostáváme k výhledu na část ledovce, od které se musel někdy nedávno odlomit pořádný kus, protože se nám nabízí pohled na sytě modrý led, který postupně přechází do bílé. Vypadá to jako modrá verze steaku z tuňáka. Nic takového jsme v životě neviděli, určité náznaky nabídl Perito Moreno, ale ne v takovém rozsahu. Led je sice na povrchu jakoby špinavý, ale ona to není špína, jsou to kamínky, které se na led nabalily při jeho putování. Obdivujeme modré škvíry, propady, záhyby – prostě krásnou hru matky přírody. Tu a tam vykoukne slunce a všemu dodá na působivosti a plastičnosti. Je tu naprosté ticho, jen občas se objeví kondor, který ale plachtí tak neslyšně, že je vlastně náhoda, když ho spatříme. Procházka je prokládána zajímavým výkladem o vzniku a vývoji ledovců, o ledovcích v národním parku Los Glaciares apod. Užíváme si každou minutu z těch zhruba devadesáti, které máme možnost na ledovci strávit. Na závěr si pro nás průvodci připravili překvapení v podobě láhve likéru (argentinské obdoby Baileys), která ležela ve sněhu obklopená plastovými kelímky a dvěma cepíny. Do kelímků nabrali drobné krystalky ledu přímo z ledovce a zalili likérem. Moc příjemné zakončení.

Po sundání maček jsme sešli zpátky k vodě, kde jsme si každý dopřál vlastnoručně připravený studený oběd, což byl v našem případě již tradiční lančmít. Když jsme dojídali, počasí se začalo docela rychle zhoršovat, dokonce začalo jemně pršet. Lod' přijela tak akorát včas. Tedy pro nás – ti, co s ní právě dorazili, mají spíš smůlu. A my jsme velmi rádi, že jsme si vybrali ranní turnus. Fitz Roy, na který byl ráno krásný pohled, teď není vůbec vidět. Ve tři hodiny jsme zpátky u agentury.

Zbytek dne už chceme strávit v naprostém klidu a pohodě. Jediné, co je potřeba zařídit, je ranní transfer k chatě El Pilar, takže se vydáváme směrem k nádraží, u něhož v Zona Austral pořizujeme dva lístky po 100 A\$. V osm ráno nás vyzvednou přímo u naší chatky. Pak si prohlédneme výlohy obchodů, které jsou teď ale většinou zavřené. Znovu potkáváme dvojici, která nás varovala před trekem, který máme naplánovaný na zítřek. V obchodě se na nás obojí pokladní, že si musíme sundat batohy. To mě nehorázně vytočí, protože už jsme tam asi popáté, nikdo to po nás nikdy nechtěl a navíc máme v batozích foťák, kameru, peněženku, pasy atd. Prý tam mají kamery, které je ohlídnají. Takže nákup bereme velmi svižně. Bohužel došla ta nejlevnější voda, musíme tedy koupit láhev, jejíž cena mě u pokladny málem srazila k zemi – 25 A\$! Zloději...

V chatce si užíváme zasloužený odpočinek. Až kolem osmé se vykopeme na večer, tentokrát chceme zkusit dřevěnou chajdu s názvem Don Guerra. Interiér vypadá hodně příjemně, obsluha taky. Oba si objednáme fajitas a černé pivo. Fajitas jsou vynikající, mně nejvíc dostala bílá hmota, která chutnala skoro jako bryzda a ve spojení s masem vytvářela lahodnou kombinaci. Se spropitným jsme platili 460 A\$. Zpátky v chatce se znovu dívám na předpověď počasí. Zítřa po poledni by měl u jezera, ke kterému se chystáme, vát silný vítr. Budeme si muset pospíšet.

úterý 27. října

El Chaltén – Laguna de los Tres

Jenomže aspoň do našeho městečka dorazil víchr už v noci. Topoly vysázené kolem chatky dělaly pěkný randál. Já si do toho dělal starosti, aby nám vítr nezpůsobil problémy během toho obávaného výstupu, k tomu všemu jsem měl lehké břišní problémy, takže jsme se moc nevyspali. Budíček tedy ani nebyl potřeba.

Těsně po osmé nás vyzvedává dodávka, ve které se veze jen postarší německy mluvící pár. Hned za naším ubytováním začíná sedmnáctikilometrová nebezpečná cesta kolem řeky Rio de las Vueltas k penzionu El Pilar. Ono by se dalo k Laguně de los Tres dostat i přímo od naší chatky, ale museli bychom jít tam a zpátky stejnou cestou a také prý náročnějším terénem s prudším stoupáním. Proto jsme zvolili variantu odvozu a následného treku v jednom směru. Opět se pohybujeme kolem dvaceti kilometrů.

Na místě jsme asi po čtyřiceti minutách (to svědčí o kvalitě „silnice“), ve stejný čas dorazila i druhá dodávka konkurenční společnosti, z níž vyskákalo o něco víc lidí. I tak nás tu bylo ale dohromady snad deset. Jsme za hranicí národního parku, takže stezka není nijak značená a ze začátku docela tápeme a zkoušíme různé pěšiny. Nakonec se dostáváme na jednu jasně vyšlapanou, která odpovídá i cestě vyznačené v mapové aplikaci. Úvodní část vede převážně lesem, takže tolik nevnímáme vítr, který dnes panuje. Další výhodou téhle jednosměrné varianty treku je to, že procházíme kolem ledovce Piedras Blancas a

z několika míst je na něj dobře vidět. Pak se před námi rozprostře planina porostlá krásně zbarvenými přízemními keřky a pěkně tvarovanými stromy. Jako bychom se rázem ocitli v jiném světě. To už jsme u rozcestí, kde se setkávají obě verze trasy. A na kopci před námi vidíme světlou klikatou čáru, kterou považujeme za onu obávanou strmou závěrečnou část vedoucí k jezeru. A nemýlíme se. Mně to zespodu až tak strašné nepřijde. Celkem nás čekají dva kilometry.

Ten první je v pohodě. Jen už silněji pocítíme vítr. Ale možná prostě zesílil. Ve čtvrt na dvanáct jsme u směrovky, která hlásá poslední kilometr a hodinu cesty. Nějaký zřejmě méně zdatný turista nad jedničku u časového údaje vyryl dvojku. Nedá se nic dělat – když jsme došli až sem, nesmíme to vzdát. Úvodní zhruba třetina není tak drastická. Pěšina je klikatá a vede po kamenech. Je to takový solidní stoupáček. Pak se z něj ale stane vražda. Tedy aspoň Libor se tak chvílemi tváří, skoro si trhá košili jako pan Haničinec v televizi a sepisuje poslední vůli. Nicméně i já toho mám dost. Čím víc jsme nahoře, tím strmější a nekonečnější se výstup zdá. A tím také víc fouká a přituhuje. Polehčující okolností jsou výhledy do okolí – vidíme třeba rovnou tři jezera najednou. Ačkoli Libor vysílá signály, že tohle prostě nedá, ve 12:35, tedy po osmdesáti minutách, jsme oba společně nahoře.

Celou poslední hodinu jsem si usilovně přál, aby na nás nahoře čekalo modré nebe. Bohužel se tak nestalo. Nad horami se převládají mračna, jezero je zamrzlé (ale přesto je i pod napadlým sněhem znatelný jeho tyrkysový nádech), fouká vítr a trochu prší. Hledáme místo, kam bychom se mohli usadit a nezmrzli. Uvelebujeme se mezi velkými balvany a svačime, tělo si to žádá. Po zamrzlém jezeře se prohánějí dva lyžaři. A po horách mraky. Několik desítek minut čekáme, jestli se počasí přece jen neumoudří a neukáže nám Fitz Roye takhle pěkně zblízka v jeho plné parádě. Moc to ale nevypadá, naopak zesiluje vítr, což odpovídá předpovědi, na kterou jsem se den předtím díval.

Najednou ale jako by se mi rozsvítilo – vzpomněl jsem si, že na fotkách, které jsem viděl, vypadala laguna jinak a hory na nich byly zachyceny v jiném úhlu. Zároveň jsem si vybavil, jak nám ti dva vyprávěli, že JEDNO jezero bylo zamrzlé. Tady prostě musí být ještě jedno! Ze zbytku sil se tedy škrábeme na kopec, který máme celou dobu před sebou. Tam fouká tak silně, že se musíme chytat velkých kamenů, aby nás to nedoneslo. Ale našli jsme ho! Je položeno podstatně níž, má užší tvar a hlavně je nádherně sytě tyrkysově a velká část jeho hladiny je pokryta plochými, od sebe oddělenými ledovými krami. A vysoko nad tím vším se tyčí zasněžené štíty. Špička Fitz Roye není vidět, ale i tak je to náramná podívaná. Jen si člověk opravdu musí dávat pozor, aby se neocitl mezi těmi krami. Nárazy větru jsou nepříjemně silné. Když je tady hezky, musí to být přímo nadpozemský zážitek, obzvláště pokud si člověk najde místo, odkud jsou vidět obě jezera. Nedá se nic dělat, tolik štěstí jsme zkrátka neměli. Hlavně, že jsme našli i druhou lagunu, protože zjistit to až dole, asi bychom si rvaly vlasy z hlavy. Tedy já. A mimochodem – jmenuje se Laguna Sucia.

Mraky se nehodlají odstěhovat, počasí se spíš horší, vítr stále zesiluje. Je tedy nejvyšší čas se odebrat dolů. Sestup sice není fyzicky tolik namáhavý, ale klouby dostávají docela zabrat a musíme být opatrní, protože to po kamenech dolů dost klouže. Ty, které potkáváme v opačném směru, bychom nejradši varovali, ať tam snad ani nechodí, ale říkejte to někomu, komu už zbývá jenom kousek z takového utrpení. Po dvou kilometrech jsme opět na rozcestí a kormidlo směřujeme na El Chaltén. I tady dole fouká jako o život, při nárazech se musíme pokrčit v kolenou a pevně se zapřít, abychom se udrželi na nohou. Až v lese je to o něco příznivější, ale tam je zase nutné vyhýbat se větvím, které se ve větru rozkmitávají a mohly by nepříjemně šlehnout třeba do očí.

Když se dostaneme k laguně Capri, odkud může být za hezkého dne krásný pohled na celý masiv, jsou hory celé ponořeny do mlhy a šedých mraků, které věstí srážky. To jsme to ještě stihli docela rozumně. Zbytek cesty už vede většinou z kopce, takže se snažím u Libora opakovaně vyloudit pochvalu za to, jak pěkně jsem to naplánoval, tedy že jsme se tudy nemuseli ráno škrábat nahoru. Zastavujeme na pár vyhlídkách na údolí řeky Rio de las Vueltas, která avizuje blížící se El Chaltén. A do něj se vracíme přesně v šest večer. Takže jsme byli na cestě deset hodin.

V cíli čepujeme z kohoutku čistou pramenitou vodu, občerstvení dopřejeme tělu i žaludku, ale jen zlehka, protože jsme tu poslední večer a to si zaslouží i plnohodnotnou večeři. V osm se tedy vydáváme do ze včerejška osvědčeného podniku Don Guerra, kde za slušné flákoty a piva necháváme 520 A\$. A stále fouká.

středa 28. října

Návrat do El Calafate

Foukat nepřestává ani v noci. A pokud mě neklamal sluch, tak i sprchlo. Sice nemusíme brzo vstávat, ale probouzíme se kolem půl sedmé. Naše poslední ráno v El Chalténu. Původně jsem měl v plánu vydat se ještě na nějaký kratší výlet – nějakou vyhlídku v okolí nebo něco podobného. Ale jednak si zasloužíme a potřebujeme trochu odpočinku, jednak to nevypadá, že by zrovna dneska ty výhledy stály za to. Takže jsme si naordinovali pohodičku.

Po osmé hodině jdeme prozkoumat, kde bychom mohli dostat snídaní. Zkoušíme to v hostelu Rancho Grande, kde se chlubí nonstop otevírací dobou. Tady mají na výběr hned z několika typů snídaní a my volíme americkou. Takže se po pár dnech opět dočkám vajíček! Je tu příjemně, nikdo nás nevyhání, takže si můžeme v klidu užít i na zdejší poměry rychlou wi-fi. Platíme se spropitným 200 A\$.

Venku panuje rozpolcené počasí – na jedné polovině modré nebe, nad horami se převaluje hnus, asi zatím největší za tu dobu, co jsme tady. A do toho všeho nepřestává foukat, i když ne tolik jako včera. Ono v Patagonii obecně hodně a často fouká, ale jak jsme měli po většinu pobytu velké štěstí, že jsme se s tímhle jevem prakticky nesetkali, tak si ho teď samozřejmě víc všímáme. A jsme rádi, že nás nedoprovázel na předešlých aktivitách. Naposledy obejdeme obchody se suvenýry (Libor si na památku pořizuje plakát za 90 A\$), nakoupíme jablka a sušenky na cestu (měli jsme platit 32 A\$, ale pokladní nemá drobné, takže nám to nechává za 30) a pak už nás čeká balení. Majiteli platíme 1 850 A\$ za čtyři noci, což je zase míň, než jsme čekali, protože použil reálný, tedy pro nás výhodnější kurz dolaru. Chatku už potřebuje uklidit, takže poslední hodinu před polednem trávíme ve společenské místnosti, kde brouzdáme na internetu.

V poledne se loučíme a odebíráme se na nádraží. Když jsme sem přijeli, všiml jsem si, že náš autobus zaparkoval kousek od našeho dočasného příbytku. Doufáme tedy, že tam bude i teď a vezme nám s sebou aspoň bágly, ať je nemusíme tahat přes celé město. Skutečně tam stojí a řidič se zrovna chystá k odjezdu. Takže mladého potetovaného pohodáře přepadneme a výsledkem je, že se vezou nejen bágly, ale rovnou i my. Na nádraží ještě vystupujeme, musíme zaplatit nádražní taxu. A hlavně se pohledy loučíme s tímhle úžasným místem. Fitz Roy a celý masiv kolem něj ale nejsou vůbec vidět. Jako by nebyly. Měli jsme opravdu neuvěřitelné štěstí, když jsme sem v sobotu přijížděli a měli celé pásmo jako na dlani.

S úderem třinácté hodiny zvedáme kotvy. Ve směru, kam odjíždíme, je počasí docela pěkné, takže hladina jezera Viedma je tentokrát hezky zelená a Lago Argentino, ke kterému se dostáváme o něco později, se chlubí vodou nádherně sytě tyrkysovou. Což se mi bohužel nepodařilo nafotit. Společnost Caltur nabízí, že když si u nich koupíte jízdenku, zdarma vás cestou vysadí na letišti. Několik pasažérů tuhle možnost využilo, takže asi dvacet kilometrů před El Calafate zajíždíme k mezinárodnímu letišti. Aspoň se můžeme podívat, co nás zítra čeká. Letiště není nijak velké, ale vypadá moderně a čistě. Do města pak přijíždíme v 15:45. Nemáme žádný konkrétní plán, jen se projít po městě, zajít na jídlo – ideálně do doporučené restaurace Pura Vida – a ubytovat se. Tentokrát bydlíme na druhém konci města, kam se nám nechce jet už teď, takže s bágly míříme do cestovky, od které jsme si koupili dva výlety, s nadějí, že nám tam za to na pár hodin nechají bágly. Roman nás mile vítá a dokonce si pamatuje celé mé jméno. S bágly není problém a navíc nám zajistí na ráno taxíka na letiště. Jezdí tu i nějaký autobus, ale oba dohromady by nás to prý cenově vyšlo nastejno, takže se domlouváme na sedmou hodinu ráno za 250 A\$. Na internetu jsem sice četl něco o zhruba poloviční částce, ale tady rostou ceny tak rychle, že mě ta cena vlastně ani tolik nepřekvapila, navíc si Roman celkem získal naši důvěru a i kdyby na tom něco vydělal, tak mu to přejeme a hlavně oceňujeme komfort, že už nemusíme nic zařizovat a s někým se dohadovat. Upřímně – více než dvacet kilometrů za nějakých šest set korun mi na taxíka ani nepříjde nijak přehnané. V Rio Gallegos jsme za šest kilometrů zaplatili sto pesos, takže i z tohoto pohledu to odpovídá.

Jeden plán jsme vlastně měli – jít se podívat k laguně. Jenomže po cizincích chtějí vstupné 100 A\$ (po Argentincích 70) a aspoň na první pohled nám nepřijde, že bychom tam viděli něco úžasného. Ani plameňáci nejsou nikde na dohled. To ty peníze radši projíme. A uděláme to hned na místě, protože jen přes ulici se nachází restaurace Ananda, což je jedna z těch, které nám Mateo doporučoval. Navíc jsem si uvědomil, že je středa, což je jediný den, kdy má vyhlášená restaurace Pura Vida zavřeno, takže nám prostě není souzená. Vzhledem k tomu, že je na oběd pozdě a na večeri brzo, je tu jen pár lidí. Sedáme si k oknu, kterým dovnitř praží slunce, takže je to taková příjemná pohoda. Objednáváme si dva hovězí steaky a dvě piva, což nás s dýškem přijde na rovné čtyři stovky.

Je to vlastně náš poslední den v Patagonii, takže ještě obcházíme krámky se suvenýry, ale nic nás neoslovilo. Na rozloučenou si kupujeme láhev červeného a nějaké pamlsky. Vyzvedáváme bágly, loučíme se s Romanem a kráčíme směrem

k Hospedaje Manantiales, kde nás čeká poslední zdejší noc. Taxíky jsme viděli jen u nádraží a teď nikde nic, takže jdeme po svých. Je to poměrně daleko, bágly nějak ztěžkly (spíš jsme si od nich hodně odvykli), není to tedy cesta nijak příjemná. A to musíme v závěru do kopce, naštěstí ne dlouhého. Na místě jsme v půl osmé a pravdou je, že se nám díky trochu vyšší poloze domu nabízí hezký pohled na jezero. Postarší majitel neumí anglicky a ještě k tomu je to trochu podivín, domluva je tedy trochu náročnější. Na druhou stranu musíme ocenit, že když se zmíníme, že jsme z Česka, hned z rukávu vysype Kunderu a Kafku. To ale nemá moc vliv na kurz dolaru, který nám nasadil při přepočtu na pesos. Kdo se s ním má ale dohadovat. Takže platíme 450 A\$. Pokoj je malý, ale čistý, stejně jako koupelna. Přímo z okna se díváme na jezero a je tu klid. Láhev červeného padne při západu slunce. Je čas připravit se na Buenos Aires a dobře se na něj vyspat.

čtvrtek 29. října

Buenos Aires I.

Budiček v šest, balení, snídaně – tu nám pan domácí připravil dřív, než musel, i když na vajíčka jsme mohli zapomenout. V sedm vycházíme před dům, kam zrovna přijíždí trochu zmatený taxikář, kterému nedochází, že ti dva cizinci s báglem asi budou ti, které má odvézt na letiště. Je jasno, takže se těšíme, že loučení s Patagonií by mohlo být hezké i z výšky. Na letišti jsme za nějakých dvacet minut. Odlet je plánovaný přesně na devátou, ale už teď se před přepážkou vytvořila slušná fronta. Když venku vidíme autobus plný Asiátů, přidáváme do kroku, abychom tam byli dřív než oni. To sice jsme, ale chlapík od přepážky tam udělal takový zmatek, že se nám podařilo o výhodnou pozici přijít. A kdo někdy stál ve frontě za Asiaty, umí si představit, co to obnáší.

Pracovnice u přepážky se nás ptá, jestli chceme sedět u exitu. Vychrám na ni, že chceme být u okýnka a ne nad křídly, takže jen mávne rukou a přidělí nám sedadla ve druhé řadě. Chvilu doufáme, že by to mohla být business třída. Jenomže tenhle let společnosti LAN Argentina žádné business oddělení nemá. Nakonec odlítáme dokonce dřív, než velí letový řád. A loučí se s námi nejen El Calafate a Lago Argentino, ale v dálce taky nepřehlédnutelný majestátní Fitz Roy. Až je mi smutno. Na náladě moc nepřidá ani catering, který opět obsahuje krekry, sušenku a oříšky. Ke konci letu nás trochu trápí turbulence. Možná to souvisí s hnusným počasím, do kterého přilétáme. Prší, nebe je šedé, viditelnost mizerná. A to jsme se těšili, jak se v Buenos Aires budeme pěkně procházet na sluníčku. Teď se maximálně procházíme po schůdcích z letadla. Je pár minut před polednem, ale člověk má pocit, že je skoro večer.

Využívám času, než dorazí bágly, a jdu k přepážce Tienda León koupit lístky na autobus na mezinárodní letiště na zítra. Mladík za okýnkem ale pořád nějak nechápe, o co mi jde. Neočekávám, že prodavačka v pekárně bude umět anglicky, ale u dopravní společnosti na letišti bych aspoň nějakou základní znalost předpokládal. Přivolaná kolegyně taky nejdřív moc nechápe, pak se mě raději zbaví s tím, že mám přijít na stanici dvacet minut před odjezdem. Na bágly čekáme dost dlouho a když konečně dorazí, jsou zmoklé.

Na taxi se stojí fronta, která ale naštěstí rychle utíká. Taxikáři tu automaticky zapínají taxametr. Jízda do našeho hostelu by měla stát něco kolem stovky. Pokud nebude velká zácpa, což celkem byla. Ale nakonec se dostáváme na 112, které zaokrouhlujeme na 120 A\$. Hostel Suites Obelisco má skvělou polohu v samém centru Buenos Aires. Na recepci jsou na nás milí, platíme 300 A\$, což je opět míň, než jsme čekali, pokoj je na jednu noc úplně v pohodě.

V argentinské metropoli je pár míst, která je dobré vidět, ale dvě věci si nechceme nechat ujít určitě – steaky v restauracích a tango. Včera večer jsem na internetu pročetl recenze a tipy na tango show a jako nejvhodnější jsem vyhodnotil večer v Piazzolla Tango. Vedlo mě k tomu víc důvodů – divadlo vypadá velmi dobře a nachází se velmi blízko hostelu, recenze vyzněly veskrze příznivě a také jsem na jejich webu našel promo nabídku – samotná show za 395 pesos na osobu. Obvykle se nabízí balíčky tango show + večeře + doprava na místo, někdy i velmi krátký kurz tanga. Ceny bez jídla a dopravy začínají na zhruba 700 – 800 A\$, takže dát za dva 790 A\$ neznělo vůbec špatně. Bohužel se mi nedařilo objednat vstupenky na internetu, takže jsme tam nakonec zašli osobně. Trochu jsme se obávali, zda nás tam v našem oblečení vůbec pustí, ale pokladní nás ujistila, že s tím si hlavu lámat nemusíme.

A protože počasí zatím stále není nic moc, nemá smysl chodit po ulicích a památkách, takže se pěšky vydáváme do restaurace La Brigada, která patří mezi nejvyhlášenější. Byla nám i doporučena kamarádkou Lenkitou. Cesta vede čtvrtí San Telmo plnou zajímavých graffiti. Ačkoli už je na naše poměry na oběd docela pozdě, restaurace je plná. Naštěstí se pro nás dvě místa ještě našla. Prostředí je útulné, všude spousta obrázků a fotek. Jeden z číšníků se nám hned věnuje. Objednáváme

si steaky se salátem z rukoly a parmezánu, lahev Malbecu a vodu. Všechno je výborné. Ačkoli se normálně červenému vínu vyhýbám, tohle chutnalo i mně. Panuje tu živá, ale příjemná atmosféra, číšník se o nás stará, máme se dobře. Účet zní na 685 pesos, zaokrouhlujeme na 750.

Mezitím přestalo pršet, takže rušíme plán na návrat taxíkem a pokračujeme v pěším prozkoumávání přilehlých čtvrtí. Když projdeme parkem Lezama, zastaví nás paní venčícího psa a důrazně nás varuje, že tu není bezpečno, takže ať v první řadě schováme foťák a kameru a ať nás ani nenapadne pokračovat dál pěšky. Ačkoli jsme se zatím cítili bezpečně, tohle nás dost zviklalo. Takže po zaznamenání veselé zdi plné kreslených i 3D figurek na jedné zdi na rohu parku raději začínáme pátrat po taxíku. Jeden zrovna stojí u chodníku a čistí si interiér po předchozích pasažérech, ale rád se nechá vyrušit a ještě poděkuje, že jsme si ho vybrali. Necháváme se za 30 A\$ zavést do místa nazvaného Caminito, které se nachází ve čtvrti La Boca a je oblíbenou turistickou atrakcí. Jedná se o malý okruh ulic, kterým dominují pestře vybarvené domy, obchody a restaurace. Ano, v dnešní době už je to dost komerční záležitost, kam se vypravují celé autobusy, ale má to svoje nepopiratelné kouzlo a dobře se tu bavíme. Navíc se před šestou hodinou večer začínají všechny ty krámky a ateliéry zavírat a turisté se stahují tam, odkud přijeli, takže jsme tu po nějaké době takřka sami. Chtěli bychom si vyzkoušet jízdu místními autobusy, které jsou malebné skoro jako ulice Caminita, ale nějak se nám nedaří pochopit, kde si máme opatřit lístky. Takže se na to nakonec vykašleme a odchytáváme taxíka, který nás za 60 A\$ zaveze na nejrušnější náměstí, Plaza de Mayo.

A tam se něco děje. Všude spousta policejních vozů, helikoptéra, davy lidí s prapory před vládním palácem. Před pár dny tu proběhly volby, takže se nakonec dovítíme, že se nejspíš očekává projev prezidentky. Vydržíme čekat asi půl hodiny, ale když se nic nového neděje a davy začínají znít trochu agresivně, raději se pakujeme a přes rušnou uličku Florida a obchůdek Carrefour Expres se ubíráme k hostelu.

Odtud se po osmé hodině přesouváme na tango show, kam máme dorazit kolem půl deváté. Pikolík nás uvádí ke stolu číslo 11. Je tu celkem plno, naprostá většina lidí sem dorazila o hodinu dřív, aby si vychutnali snad tříhodovou večeři, která ještě probíhá. Divadlo působí poměrně honosně. S úderem desáté se konečně, se čtvrthodinovým zpožděním, dočkáme toho, proč jsme přišli. V následujících 75 minutách se střídají výstupy taneční, pěvecké i orchestrální. Výkony všech složek jsou profesionální, jen žoviální pěvec si naše srdce a sympatie zrovna nezískal. Večer je pojat ve stylu varieté a ačkoli to může působit celkem komerčně, my se dobře bavíme. Obzvlášť taneční čísla člověka doslova přikovají k čalouněné židli. Rozhodně nelitujeme, že jsme jediný celý večer v Buenos Aires strávili právě tímhle způsobem, navíc za cenu na místní poměry víc než slušnou. Domů se vracíme v podstatě prázdnými ulicemi. V hostelu čekám, až se hodiny dostanou na čas 0:20 a Turkish Airlines spustí online check-in našeho letu z Buenos Aires do Istanbulu, abychom si mohli zabrat dvousedadlo v zadní části letadla. Podařilo se. Jde se na kutě.

pátek 30. října – sobota 31. října

Buenos Aires II. a let do Istanbulu

Vstáváme po sedmé hodině, je čas na hygienu a balení. Snídaně je na poměry hostelu celkem slušná, rozhodně se nasytíme. Dojde i na „dulce de leche“, což je něco jako karamelový krém. Po snídani následuje check-out a úschova bágů, protože máme celý den na to, abychom ještě z Buenos Aires poznali, co se dá.

Protože počasí není zatím zrovna nejveselejší, jako první bereme útokem hřbitov ve čtvrti Recoleta, něco jako pražský Slavín. Tam nám šedivé nebe moc vadit nebude. Taxíkem jsme tam za 60 pesos. U vchodu se nás ujímá starší paní, která údajně byla v Praze, nicméně teď nám hlavně nabízí mapu hřbitova za 20 pesos. Vzhledem k rozlehlosti to vůbec není od věci. Je tu několik školních výprav, kterým se snažíme průběžně co nejvíc vyhýbat. Pohřbeni jsou tady prezidenti, generálové, umělci, sportovci – naprostá většina těch jmen nám samozřejmě vůbec nic neříká. Až na jedno, kvůli kterému tu hlavně jsme: Eva Perón alias Evita. Její hrobka nepatří zdaleka mezi nejhonosnější, ale rozhodně mezi nejobléhanější. Asi stěží se tam člověk ocitne úplně sám. Mezi méně či více zajímavými hrobkami se protloukáme až do dvanácti hodin.

Pěšky pak pokračujeme po Tango Sidewalk, což je sled do chodníku zapuštěných desek zřejmě s texty písní a také s tanečními kroky, kolem krásného Palacio de Aguas Corrientes, kam místní chodí platit své účty za vodu a kde je údajně muzeum instalatérství (ale my budovu obhlídli jen zvenku), až na Plaza del Congreso s kongresovým palácem. Je zvláštní, kolik se v parku u takhle významné budovy povaluje a přebývá bezdomovců. Necítíme se tu moc dobře, takže tímto považujeme obhlídku památek za ukončenou a jdeme shánět taxíka, který nás odveze na oběd.

Restaurace El Obrero je prý sice pojem, ale taxikáři musíme pomocí aplikace CityMaps2Go ukázat, kde je a jak se k ní dostane. Podnik se nachází v části La Boca, kam se jinak než taxikem nedoporučuje dostávat. A večer snad radši vůbec ne. Když přijedeme na místo, ani trochu nemáme pocit, že by se zrovna tady měla nacházet nějaká vyhlášená restaurace. Kdybychom šli jen tak kolem, těžko by nás napadlo vstoupit do nenápadných dveří s naprosto nehonosně vyvedeným vývěsním štítem. Jenomže stačí otevřít dveře a ocitnete se v jiném světě. Rozlehlá místnost s velmi vysokým stropem a stěnami ověšenými zarámovanými fotkami a fotbalovými artefakty. Je tu úplně narváno a hluk jako ve včelíně. Ujímá se nás postarší číšník a gestikuluje, že máme vydržet. Po chvíli se uvolňuje jeden stůl a zážitek začíná. Z menu jsme si vybrali dvakrát filet mignon, ale číšník s tím není úplně spokojený, takže mě s sebou vláčí směrem ke kuchyni, před níž leží na desce kusy syrového masa. Tam mi ukazuje to, co jsme si vybrali, ale také kus masa, který nám doporučuje – rib eye steak. Navrhují remízu, tedy od každého druhu masa jednu porci. K tomu objednáváme salát z brambor a červené řepy a lahev malbecu. Čekání na jídlo si zkracujeme hledáním i nám známých osobností, které tuto restauraci poctili svou návštěvou, na fotkách vystavených kolem našeho stolu. Libor našel Susan Sarandon s Timem Robinssem, já přímo nad stolem svou oblíbenou britskou kapelu Keane. Mezi fotbalovými šálami se takřka u stropu vyjímal fialová s názvem AC Sparta Praha. Maso bylo vynikající, obzvláště s úžasně připravenou omáčkou chimichurri. Upřímně řečeno mi víc chutnal původně vybraný filet mignon, ale obě porce patřily určitě k tomu nejlepšímu, co jsme z mas kdy ochutnali. Salát bohužel nebyl moc ochucený a víno bylo lepší včera. Jenomže pak přišel dezert. Ukázal jsem na to, co před chvílí přinesli hostům u vedlejšího stolu. Netrvalo dlouho a v našich ústech se rozprostřelo nebe. Jmenovalo se „Pave de Vanilla con Dulce de Leche“. Bylo to něco na způsob tiramisu, ale s nadýchanou bílou pěnou a dávkou karamelového krému. Rozhodně jeden z nejlahodnějších dezertů, které jsme zatím jedli. Účet byl na chlup stejný jako včera. Vitální číšník se s námi loučí potřesením pravice a poděkováním za návštěvu i ocenění, které jsme jejich jídlu dávali najevo slovně i neverbálně. Tohle byl jeden z nejsilnějších zážitků z Buenos Aires, možná ten vůbec nejsilnější.

Venku se mezitím podobně jako včera udělalo zase hezky. Jenomže máme trochu problém s dopravou zpátky do města. Nikde není ani noha, kromě policejní hlídky, která nás trochu uklidňuje, než odjede, a ochranky nedaleké expozice.auta tu ale skoro žádná nejezdí. Popocházíme o jednu ulici dál a máme velké štěstí, že sem jeden taxík zrovna někoho přivezl. Vrháme se do něj a za 60 A\$ se necháváme odvézt na Plaza de Mayo. Slunce už svítí jako o život. Máme ještě dost času, takže nakonec stihneme poslední místo, které jsem měl na seznamu – Puerto Madero. Jedná se o renovované nábřeží řeky Río de la Plata plné moderních budov, restaurací a lodí – dokonce se odtud dá vyplout do uruguayské metropole Montevideo. A málem bych zapomněl na jednu z novějších dominant města, most Puente de la Mujer z roku 2001. Argentina se rozhodla s námi rozloučit modrým nebem, takže se nám tady hodně líbí a jen tak pohodově tu bloumáme a odpočíváme.

Když nazraje čas, vracíme se pěšky na náměstí, kde nás teprve teď napadne zajít do katedrály. A taky si až teď uvědomíme, že současný papež pochází z Argentiny. Proto je tu všude tolik jeho podobizen. Nicméně mě v katedrále nejvíc zaujala jiná postava – Pražské Jezulátko! A to je taky poslední fotka, kterou jsem na téhle cestě udělal. Kruh se uzavřel. Je čas vrátit se do vlasti.

V hostelu vyzvedáváme bágly, využíváme wi-fi, dokud to jde, a krátce po sedmé odchytáváme taxi. Sice jsem původně myslel, že vyzkoušíme místní metro, ale zase tolik času na experimenty nemáme, takže dáváme přednost rychlosti a pohodlí. Na stanici společnosti Tienda León v centru města nás to taxikem stojí čtyřicet pesos. Původní záměr byl jet spojem v osm hodin, ale nakonec jsme těsně stihli nasednout do toho předchozího v 19:30 (2x 145 A\$), takže na letišti jsme už ve čtvrt na devět. Ale i tady se začala tvořit fronta na odbavení, naštěstí přepážky otevřeli dost brzo a můžeme se zbavit bágků. V letadle sice sedíme tam, kde jsme chtěli, ale zrovna před nás se uvelebil mladý pár, který snad letí poprvé v životě a hlavně má neustále tendenci sklápět si sedačky na maximum. Takže především Libor u okýnka trochu trpí. Mezipřistání v Sao Paulu nemá tentokrát tak příjemnou a pohodovou atmosféru jako v opačném směru. Let jinak probíhá v pohodě. Jen nás naprosto zmátli tím, že celou cestu ukazovali špatný čas v cílové destinaci. Na letišti jsme pak pořádně nevěděli, kolik je vlastně hodin – jestli půl desáté, nebo jedenácté. Druhý údaj byl správně.

Díky tomu, že jsme si nechali bágly odbavit až do Prahy a cíleně předběhli všechny spolucestující, abychom na pasové kontrole nemuseli stát frontu, jsme zřejmě vytvořili rekord v rychlosti, s jakou jsme se z letadla dostali až do příletové haly. Ani na taxíka jsme nemuseli čekat dlouho a cesta do hotelu Airport Stop Over zabrala snad ani ne deset minut (jen jsme museli řidiče trochu navigovat), takže to byla opravdu bleskovka. Taxík vyšel jen na dvanáct lir, nechali jsme mu dvacet. V hotelu už na nás čekali, peníze si z karty strhli předem (38 €), takže ani check-in nás nijak nezdržel. Domluvili jsme se, že nám na

sedmou zavolají taxíka na letiště. Pokoj byl ten největší, v jakém jsme kdy na cestách spali. A také čistý, jen v něm byl cítit cigaretový zápach od předchozích hostů. Ale potřebujeme se tu jen pár hodin vyspat, umýt a zase jít, takže není co řešit.

neděle 1. listopadu

Návrat

Deset minut před sedmou nás recepční telefonem upozorňuje, že právě objednal vůz, který do deseti minut dorazí. Další telefonát už oznamuje, že je náš odvoz na místě. Zase to všechno nabralo takový spád, že si po pár minutách v autě Libor uvědomil, že na pokoji nechal nabíječku na telefon. Už jsme se ale nevraceli. Vlastně ani nevím, jestli cesta na letiště vůbec trvala víc než pět minut. Každopádně taxametr opět ukazoval velmi příznivých třináct lir, které jsme i tentokrát zaokrouhlili na dvacet.

V 8:20 se odlepujeme z istanbulske ranveje a míříme do Prahy. Tam paradoxně přilétáme po půl deváté, protože díky změně času v Česku činí časový rozdíl dvě hodiny, což je zhruba délka letu. To ovšem v případě Turkish Airlines neznamena, že dostanete sušenku nebo nic jako v případě ČSA, nýbrž plnohodnotnou a chutnou snídani.

A plnění patagonského snu je u konce. Všechno vlastně dopadlo podle plánu, i když si s námi počasí občas trochu zalaškovalo, ale s tím se v Patagonii musí počítat. Naopak jsme měli párkrát velké štěstí. Viděli jsme krásnou přírodu, setkali se se spoustou milých lidí – vlastně na nás nebyl za celou dobu nikdo ani trochu nepříjemný. Pochutnali jsme si na báječných jídlech. Takže asi jediným negativem byl rapidní nárůst cen, ke kterému došlo v posledních letech v Argentině. Pokud pomineme letenky do Buenos Aires, putování po Argentině a Chile nás přišlo na 111 tisíc. Se standardními letenkami bychom se dostali na zhruba 160 tisíc, tedy osmdesát na osobu. A aspoň já osobně nelituju jediné koruny. Sny jsou od toho, aby se plnily...